

एम.ए.मराठी साहित्य
सीबीसीएस (CBCS) प्रारूप
(सत्र 2015-16 से प्रभावी)
संशोधित पाठ्यचर्या

सेमेस्टर - I

पाठ्यचर्या प्रकार	पाठ्यचर्या	क्रेडिट	संपर्क कक्षाएँ
आधार अनिवार्य	कंप्यूटर अनुप्रयोग	2	30
	अनिवार्य भाषा	4	60
मूल	प्राचीन व मध्ययुगीन मराठी वाङ्. मयेतिहास	4	60
	मराठीचा भाषावैज्ञानिक अभ्यास	4	60
	लोकसाहित्य	4	60
ऐच्छिक (अन्य विभागों से)		2	30
ऐच्छिक (अन्य विभागों के लिए)	व्यवहारोपयोगी मराठी / मराठी व्याकरण	2	30

सेमेस्टर-II

पाठ्यचर्या प्रकार	पाठ्यचर्या	क्रेडिट	संपर्क कक्षाएँ
आधार अनिवार्य	कंप्यूटर अनुप्रयोग	2	30
	अनिवार्य भाषा	4	60
मूल	प्राचीन व मध्ययुगीन मराठी कविता	4	60
	विशेष ग्रंथकार - संत तुकाराम	4	60
	नव वाङ्. मय प्रवाह - दलित साहित्य / नव वाङ्. मय प्रवाह - स्त्रीवादी साहित्य	4	60
ऐच्छिक (अन्य विभागों के लिए)			
	भाषा व्यवहार आणि भाषिक कौशल्य	2	30

सेमेस्टर-III

पाठ्यचर्या प्रकार	पाठ्यचर्या	क्रेडिट	संपर्क कक्षाएँ
मूल	अर्वाचीन मराठी गद्य	4	60
	विशेष वाङ्. मय प्रकार - नाटक	4	60
	साहित्यशास्त्र	2	30
आधार ऐच्छिक (कोई एक)	भारतीय चिंतक	4	60
	पर्यावरण	4	60
	मानवाधिकार	4	60
	भारत का संविधान	4	60
ऐच्छिक (अन्य विभागों से)		4	60
		2	30
ऐच्छिक	नव वाङ्. मय प्रवाह - ग्रामीण साहित्य	4	60

Handwritten signature

(अन्य विभागों के लिए)	नव वाङ्मय प्रवाह-आदिवासी साहित्य मराठी लोकसभूमी : कला आणि साहित्य	2	30
-----------------------	--	---	----

संसेस्टर-IV

पाठ्यचर्या प्रकार	पाठ्यचर्या	क्रेडिट	संपर्क कक्षाएँ
मूल	अर्थाचीन मराठी कविता	4	30
	विशेष ग्रंथकार -महात्मा ज्योतिराव फुले	4	30
	परियोजना कार्य एवं मौखिकी	4	---
ऐच्छिक (अन्य विभागों से)		4	60
		2	30
ऐच्छिक (अन्य विभागों के लिए)	भाषांतर मिमासा /साहित्य समीक्षा	4	60
	मराठी प्रसार माध्यमे आणि भाषा व्यवहार	2	30

Handwritten signature and date: 21/11/2021

प्रथम सत्र
अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 1
प्राचीन व मध्ययुगीन मराठी वाङ्.मयेतिहास

04 क्रेडिट

- घटक 1. वाङ्.मयेतिहास : संकल्पना, स्वरूप आणि विविध पद्धती,
प्राचीन-मध्ययुगीन साहित्य : प्रमुख प्रेरणा व स्वरूप
- घटक 2. प्राचीन-मध्ययुगीन वाङ्.मयीन, सांस्कृतिक, सामाजिक, राजकीय, धार्मिक, पार्श्वभूमी, तिचा वाङ्.मयावरील
परिणाम
- घटक 3. प्राचीन - मध्ययुगीन वाङ्.मयातील विविध प्रवाह : संतसाहित्य, महानुभाव साहित्य, पंडिती साहित्य, बखर
वाङ्.मय, शाहिरी वाङ्.मय
- घटक 4. धर्म, पंथ-संप्रदाय आणि वाङ्.मय यांचे परस्परसंबंध, हिंदू, जैन, बौद्ध, मुस्लिम, नाथ, वारकरी, महानुभाव,
दत्त, समर्थ, वीरशैव, सूफी इत्यादि पंथ-संप्रदाय, प्राचीन - मध्ययुगीन साहित्य - संस्कृतीची प्रसारमाध्यमे :
भजन, कीर्तन, प्रवचन, दंडार, लळीत, पुराण, लोककला

संदर्भग्रंथ

1. महाराष्ट्र सारस्वत (खंड 1 व खंड 2) - वि.ल.भावे, शं.गां. तुळपुळे
2. प्राचीन मराठी वाङ्.मयाचा इतिहास : भाग 1 ते 7 - अ.ना.देशपांडे
3. महाराष्ट्रातील पांच संप्रदाय - पं.रा.मोकाशी
4. नाथसंप्रदाय - म.रा.जोशी
5. मराठी भाषेचे मूळ - विश्वनाथ खैरे
6. प्राचीन मराठी गद्य :प्रेरणा आणि परंपरा - श्री. रां.कुळकर्णी
7. प्राचीन मराठी वाङ्.मयाचे स्वरूप - ह.श्री.शेणोलीकर
8. यादवकालीन महाराष्ट्र - मु.ग.पानसे
9. संतावाङ्.मयाची सामाजिक फुलश्रुती - गं.बा.सरदार
10. मराठी साहित्याचे आदिबंध - उषा मा.देशमुख
11. वारकरी संप्रदाय : उदय व विकास - भा. पं..बिहरट, अ.ज्ञा.भालेराव
12. पाच भक्तिसंप्रदाय - र.रा.गोसावी
13. युगप्रवर्तक संत : तुकाराम-रामदास - संपा. शरयू.तायवाडे, राजेंद्र वाटाणे, कोमल ठाकरे
14. महाराष्ट्र संस्कृतीची जडणघडण - ह. श्री शेणोलीकर, देशपांडे
15. संत कवयित्री - इंदमुती शेवडे
16. प्राचीन मराठी जैन साहित्य - सुभाषचंद्र अक्कोडे
17. मराठी वीरशैव साहित्य - सुधाकर मोगलेवार
18. मुसलमानांची जुनी मराठी कविता - अ.का. प्रियोळकर
19. मुसलमान मराठी संतकवी - रा.चिं.ढेरे

[Handwritten signatures]

20. वाङ्मयेतिहासाची संकल्पना - संपा.द.दि.पुंडे
21. बखर वाङ्मय : उद्गम आणि विकास - बापूजी संकपाल
22. मराठी लावणी - म.वा.धोंड
23. खिस्ती मराठी वाङ्मय - गंगाधर मोरजे

Handwritten signature

Handwritten signature

अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 2
मराठीचा भाषावैज्ञानिक अभ्यास

04 क्रेडिट

- घटक 1. भाषेचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये आणि कार्य
भाषेच्या व्याख्या, स्वरूप, मानवी व मानवेतर भाषिक संप्रेषण, भाषिक वा भाषेतर संप्रेषण, भाषेवद्दलचे दृष्टिकोण, भाषेचे वैशिष्ट्ये आणि कार्य
- घटक 2. मराठीची पूर्वपीठिका व उत्पत्ती :
भाषाकुलाची संकल्पना, आर्यभाषाकूल व आर्यभारतीय भाषा- मराठी भाषा,
मराठीचा उत्पत्तीकाल, मराठीचा कालिक अभ्यास कालिक अभ्यासाचे स्वरूप व महत्व, कालिक विभागणी
यादवकालीन मराठी
बहामनीकालीन मराठी
शिवकालीन मराठी
पेशवे कालीन मराठी
आंगनकालीन मराठी
- घटक 3. मराठीचा भाषिक अभ्यास.
मराठीचा स्वनिमविन्यास,
मराठीचा पदिमविन्यास,
मराठीचा वाक्यविन्यास,
मराठीचा अर्थविन्यास
आदर्श लिपीचा मूलतत्त्वे व मराठीची लेखनपद्धती
- घटक 4. प्रमाण मराठी व तिच्या बोली :

संदर्भग्रंथ

1. मराठी भाषा : उदगम आणि विकास -कृ.पां. कुलकर्णी
2. ध्वनिविचार : ना.गो. कालेकर
3. नागपुरी बोली - व.कृ.व-हाडपांडे
4. बोली भाषांचा अभ्यास - सु.वा. कुलकर्णी
5. यादवकालीन मराठी भाषा - शं.गो.तुळपुळे
6. मराठीचा अर्थविचार - अनुराधा पोतदार
7. मराठीचे व्याकरण - डॉ. लीला गोविलकर
8. मराठी व्याकरणाचा पुनर्विचार - अरविंद मंगरूळकर
9. मराठीची प्रमाण भाषेचे स्वरूप - सुहासिनी लडू
10. अर्वाचीन मराठी - रमेश घोंगडे
11. भाषाविचार आणि मराठी भाषा - गं.ब. ग्रामोपाध्ये

Handwritten signature

Handwritten signature

अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 3
लोकसाहित्य

04 क्रेडिट

- घटक 1. लोकसाहित्य : संकल्पना, स्वरूप आणि व्याप्ती
मराठी लोकसाहित्य अभ्यासाची परंपरा, लोकसाहित्याचा, इतर शास्त्रांशी अनुबंध
- घटक 2. मराठी लोकगीत : स्वरूप विवेचन आणि प्रकार
कथागीत, ओवी, फेरावरची गाणी, भोंडला, भुलाबाई, नागपंचमी, विधीगीते, शेतकरी गीते, गोंधळी, वासुदेव, पांगूळ, धनगरगीते, पोतराजाची गाणी, शाहिरी कविता, दलित शाहिरी, लावणी, पोवाडा,
- घटक 3. मराठी लोककथा : स्वरूप, विवेचन आणि प्रकार
लोककथांची भारतीय परंपरा, बृहत्कथा, पंचतंत्र, हितोपदेश, वेताळपंचविशी, सिंहासनबत्तीशी, शूकबहात्तरी, जातककथा
- घटक 4. लोकनाटय : स्वरूप आणि प्रकार
प्रयोगरूप लोककला, लोकनृत्य विधी, नाटयविधी, भारतीय लोकनाटयाची परंपरा, भरतप्रणीत नाट्यरूपे, बौद्धकालीन रंगभूमी, जातकातील नाट्य रूपे इ. चा स्थूल परिचय, काही लोकनाटय प्रकार : कळसूत्रीनाटय, गोंधळ, वाघ्यामुर्ळी, दशावतार, लळीत, दंडार, कीर्तन, तमाशा, खडी गंमत, भारूड, आदिवासी नृत्य व नाटयरूपे

संदर्भग्रंथ

1. लोकसाहित्याची रूपरेषा - दुर्गा भागवत
2. लोकसाहित्याचे स्वरूप - प्रभाकर मांडे
3. लोकसाहित्य : शोध आणि समीक्षा - रा.चिं.ढेंरे
4. मराठी लोकसंस्कृतीचे उपासक - रा.चिं.ढेंरे
5. लोकसाहित्य आणि लोकसंस्कृती - सरोजिनी बाबर
6. लोकसंस्कृती - प्रभाकर मांडे
7. लोकसंस्कृतीची पारंपरिक माध्यमे - शरद व्यवहारे
8. मराठी लोककथा - मधुकर वाकोडे
9. लोकप्रतिभा आणि लोकतत्वे - मधुकर वाकोडे
10. लोकनाटयाची परंपरा - वि.कृ.जोशी
11. स्त्रियांचे खेळ आणि गाणी - सरोजिनी बाबर
12. स्त्रियांची गाथा - न.ह.खोडे
13. गंगासागर - न.ह.खोडे
14. लोकसाहित्य : बदलते संदर्भ बदलती रूपे - गंगाधर मोरजे
15. लोकनागर रंगभूमी - तारा भवाळकर
16. लोकसाहित्यातील स्त्रीप्रतिभा - तारा भवाळकर
17. मराठीचे लोकनाटय : तमाशा, कला आणि साहित्य - नामदेव व्हटकर
18. खडी गंमत : विदर्भाचे लोकलेणे - हरिश्चंद्र बोरकर
19. दंडारीची लोकसंपदा - हरिश्चंद्र बोरकर

Handwritten signatures and marks.

ऐच्छिक अभ्यास पत्रिका - 1 (कोणतीही एक)
व्यवहारोपयोगी मराठी

02 क्रेडिट

घटक-१ व्यावहारिक मराठीचे स्वरूप आणि महत्त्व
व्यावहारिक मराठी म्हणजे काय?
व्यावहारिक मराठीचे स्वरूप
व्यावहारिक मराठीच्या अभ्यासाचे महत्त्व

घटक-२ कार्यालयीन पत्र व्यवहार
टिप्पणी लेखन, इतिवृत्त लेखन, अहवालत्मक इतिवृत्त लेखन, सरकारी पत्र, कार्यालयीन आदेश, आदेश,
परिपत्रक, स्मरणपत्र, प्रेस नोट, अर्ज, जाहीर निवेदन, माहितीपत्रक

घटक-३ जाहिरात मसुदा लेखन
वृत्तपत्रातील आणि नियतनियतकालिकातील जाहिरात, जाहिरातीचे घटक, मथळा, मुद्रा, घेषवाक्य, मांडणी,
आकाशवाणीवरील जाहिरात, दूरचित्रवाणीवरील जाहिरात, जाहिरात संहितेचा नमुना

घटक-४ लेखनविषयक नियम आणि मुद्रितशोधन
अखिल भारतीय मराठी महामंडळाने मान्य केलेले लेखनविषयक नियम, लेखनविषयक शुद्ध शब्दावली,
मुद्रितशोधन म्हणजे काय?, मुद्रित शोधकाने लक्षात ठेवावयाच्या गोष्टी, मुद्रितशोधनाच्या खुणांचा तक्ता

संदर्भग्रंथ

1. व्यावहारिक मराठी, कल्याण काळे वा दत्तात्रय पुंडे
2. व्यावहारिक मराठी, स्नेहल तावरे (संपा)
3. उपयोजित मराठी, प्रा. संजय लांडगे
4. व्यावहारिक मराठी, जयश्री पाटणकर, लीला गोविलकर

Handwritten signature: *Handwritten signature*

OR
ऐच्छिक अभ्यास पत्रिका - 1 (कोणतीही एक)
मराठी व्याकरण

02 क्रेडिट

- घटक - १ व्याकरण: स्वरूप आणि व्याप्ती
घटक - २ वर्णमाला, शब्दविचार, शब्दांच्या जाती, शब्द-विकृती, शब्दसिद्धी
घटक - ३ वाक्यविचार - वाक्याचे प्रकार, काळ, अर्थ, प्रयोग इ. घटकाच्या विवेचनासह
घटक - ४ - मराठी व्याकरणाची परंपरा

संदर्भग्रंथ

1. शास्त्रीय मराठी व्याकरण : मो.के. दामले
2. मराठी व्याकरणाची मूलतत्त्वे : ह.ग.केळकर
3. मराठी व्याकरणाचा पुनर्विचार : अरविंद मंगरूळकर
4. मराठी व्याकरण काही समस्या : प्र.ना.दीक्षित
5. मराठी व्याकरणाचे व्याकरण : कृ.पा.कुलकर्णी, ग.मो.पाटील
6. मराठीचे व्याकरण : लिला गोविलकर
7. मराठी व्याकरणाची कुळकथा : अ.का.प्रियोळकर
8. मराठी व्याकरण विवेक : मा.ना.आचार्य

द्वितीय सत्र
अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 1
प्राचीन व मध्ययुगीन मराठी कविता

04 क्रेडिट

- घटक 1. प्राचीन मराठी कविता : स्वरूप, आणि विकास राजकीय, सामाजिक व सांस्कृतिक पार्श्वभूमि, धर्म आणि
संप्रदाय, यांच्याशी असणारा साहित्याचा अनुबंध,
घटक 2. प्राचीन मराठी काव्याच्या : अभंग व ओवी प्राचीन मराठीतील खंडकाव्ये व आख्यानकाव्ये : स्थूल परिचय
अभ्यास ग्रंथज्ञानेश्वरी : अध्याय नववा (ज्ञानेश्वरी ची महाराष्ट्र शासन प्रकाशित राजवाडे प्रत) महदंबेचे
धवळे : संपादक - सुहासिनी इलेंकर
घटक 3. मध्ययुगीन मराठी साहित्याची राजकीय, सामाजिक, सांस्कृतिक पार्श्वभूमि, पंडिती काव्य व शाहिरी काव्य
यांचा स्थूल परिचय, भारूड, लावणी, पोवाडा इ. प्रकारांचा स्थूल परिचय
घटक 4. अभ्यासग्रंथ. दमयंती स्वयंवर : रघुनाथ पंडित - संपादक अ.का.प्रियोळकर, पैजण - म.ना. अदवंत

संदर्भग्रंथ

1. महाराष्ट्र सारस्वत (खंड 1 व खंड 2) - वि.ल.भावे, शं.गां. तुळपुळे
2. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास : भाग 1 ते 7 - अ.ना.देशपांडे

Handwritten signature and initials: "Handwritten signature" and "2/8"

3. महाराष्ट्रातील पांच संप्रदाय - पं.रा.मोकाशी
4. नाथसंप्रदाय - म.रा.जोशी
5. मराठी भाषेचे मूळ - विश्वनाथ खैरे
6. प्राचीन मराठी गद्य :प्रेरणा आणि परंपरा - श्री. रां.कुळकर्णी
7. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप - ह.श्री.शेणोलीकर
8. यादवकालीन महाराष्ट्र - मु.ग.पानसे
9. संतावाङ्मयाची सामाजिक फुलश्रुती - गं.बा.सरदार
10. मराठी साहित्याचे आदिबंध - उषा मा.देशमुख
11. वारकरी संप्रदाय : उदय व विकास - भा. पं. बिहरट, अ.ज्ञा.भालेराव
12. पाच भक्तिसंप्रदाय - र.रा.गोसावी
13. संत, पंत व तंत - श्री म. माटे
14. ज्ञानदेव आळणि नामदेव : शं.दा.पेंडसे
15. ज्ञानदेव आणि ज्ञानदेवी : संपा. रा.चिं.ढेरे
16. मराठी कविता : जुनी आणि नवी - वा. ल. कुळकर्णी
17. ज्ञानेश्वरांचे तत्वज्ञान - शं.दा. पेंडसे
18. ज्ञानेश्वर चरित्र आणि संशोधन - रा.ग. हर्षे
19. श्रीज्ञानदेवदर्शन - संपा. ब.स. येरकुंटवार
20. ज्ञानेश्वरी-प्रबोध - संपा.शंकर अभ्यंकर
21. ज्ञानेश्वरी : स्वरूप, तत्वज्ञान आणि काव्य - म.वा.धोंड
22. मराठी आख्यान कविता - ग.ब.ग्रामोपाध्ये
23. महाकाव्य : स्वरूप आणि समीक्षा - द.भि.कुळकर्णी
24. महदंबेचे धवळे - संपा. मदन कुळकर्णी
25. मराठी लावणी - म.वा. धोंड
26. मराठी शाहीर - श्री.म.वर्दे
27. मध्ययुगीन मराठी साहित्य : एक पुनर्विचार - श्री. र. कुळकर्णी
28. पंडित कवी - के. ना.वाटवे

Shukla

Shukla

अभिव्यक्त अध्यास पत्रिका - 2
विशेष अभ्यास : संत तुकाराम

04 क्रेडिट

घटक 1: संत तुकाराम : चरित्र अर्थात व्यक्तिपरिचय

घटक 2: तुकारामाच्या जीवन सामाजिक, राजकीय, सांस्कृतिक, धार्मिक परिवर्तनांचा स्थूल आढावा

घटक 3: अष्टाश्रयी तुकारामाच्या (निवडक अभंग)

घटक 4: तुकारामाची कवय्युक्ती या भाषावैतनी

संदर्भग्रंथ

1. तुकारामाच्या - महाराष्ट्र शासनाने प्रकाशित केलेली आवृत्ती
2. तुकाराम व्यक्तिपरिचय आणि कवित्व - किशोर मानव व तायडे
3. विदोही तुकाराम - आ. ह. साठुसो
4. आठवरी संप्रदाय : उदय व विकास - भा. पं. बिहट, अ. ज्ञा. भालेराव
5. पाच भक्तिप्रदाय - र. रा. गोसावी
6. युगप्रवर्तक संत : तुकाराम-रामदास - संपा. शरयू तायवाडे, राजेंद्र वाटाणे, कोमल ठाकरे
7. महाराष्ट्र संस्कृतीची जडणघडण - ह. श्री शेणोलीकर, देशपांडे
8. तुकारामाचे निवडक अभंग - संपा. प्र. न. जोशी
9. तुकारामाचे निवडक अभंग - श्री. म. पिंगेवा गजमल माळी
10. संत तुकारामाची जीवननिष्ठा - ल. का. मोहरीट

[Handwritten Signature]

[Handwritten Signature]

ऐच्छिक अभ्यासपत्रिका (कोणतीही एक)
ऐच्छिक अभ्यास पत्रिका - 1
नव वाङ्.मयप्रवाह - दलित साहित्य

04 क्रेडिट

- घटक 1: साहित्यातील प्रवृत्ती आणि प्रवाह : संकल्पना आणि स्वरूप
घटक 2: नव वाङ्.मयप्रवाह व त्यांची सामाजिक व राजकीय पार्श्वभूमी दलित साहित्यप्रवाह: उगम, विकास, स्वरूप
आणि वैशिष्ट्ये दलित साहित्याची भाषा
घटक 3: दलित गद्य साहित्य स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये अभ्यासग्रंथ
हकीकत आणि जटायू (कथासंग्रह) - केशव मेश्राम
घटक 4: दलित कविता स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये

अभ्यासग्रंथ

गोलपिठा - नामदेव ढसाळ

संदर्भ ग्रंथ

1. दलित साहित्य : वेदना आणि विद्रोह - भालचंद्र फडके
2. दलित साहित्य : सिद्धांत आणि स्वरूप - यशवंत मनोहर
3. दलित साहित्य : आजचे क्रांतिविज्ञान - भालचंद्र फडके
4. दलित कविता - म.सु.पाटील
5. दलितांची आत्मकथने - वासुदेव मुलाटे
6. दलित रंगभूमी - संपा. - डॉ. भालचंद्र फडके
7. दलित कथा : उद्गम आणि विकास - प्रकाश खरात
8. निळी पहाट - प्रा.रा.रा. जाधव
9. साहित्य : ग्रामीण आणि दलित - संपा. नंदपुरे, निघोट, वाटाणे लांबट
10. स्त्रीवादी समीक्षा : स्वरूप आणि उपयोजन - अश्विनी धोंगडे
11. 1960 नंतरची सामाजिक परिस्थिती व साहित्यातील नवे प्रवाह - आनंद यादव
12. आधुनिक मराठी कवयित्रींची कविता - रा.ग. जाधव
13. कथा गौरीची - संपा. विद्या बाळ व इतर
14. स्त्रीवाद - संपा. सुमती लांडे
15. आंबेडकरवादी मराठी साहित्य - यशवंत मनोहर
16. दलित साहित्य : एक अभ्यास : संपा. अर्जुन डांगळे,
17. आंबेडकरी विचार आणि साहित्य : आविनाश डोळस,
18. दलित आत्मकथन : संपा. गंगाधर पानतावणे,
19. दलित साहित्य चर्चा आणि चिंतन : संपा. गंगाधर पानतावणे
20. दलित साहित्य : दिशा आणि दिशांतर - दत्ता भगत

Handwritten signature: *Handwritten signature*

नव वाङ्.मयप्रवाह - स्त्रीवादी साहित्य

04 क्रेडिट

घटक 1 : साहित्यातील प्रवृत्ती आणि प्रवाह : संकल्पना आणि स्वरूप

घटक 2 : नव वाङ्.मयप्रवाह व त्यांची सामाजिक व राजकीय पार्श्वभूमि
स्त्रीवादी साहित्यप्रवाह: उगम, विकास, स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये
स्त्रीवादी साहित्याची भाषा

घटक 3 : स्त्रीवादी गद्य साहित्य स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये
अभ्यासग्रंथ

विदेही (कथा) - विजया राजाध्यक्ष

घटक 4: स्त्रीवादी कविता स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये
अभ्यासग्रंथ

दिगंत - अनुराधा पाटील

संदर्भग्रंथ

1. स्त्रीवादी समीक्षा : स्वरूप आणि उपयोजन - अश्विनी धोंगडे
2. 1960 नंतरची सामाजिक परिस्थिती व साहित्यातील नवे प्रवाह - आनंद यादव
3. आधुनिक मराठी कवयित्रींची कविता - रा.ग. जाधव
4. कथा गौरीची - संपा. विद्या बाळ व इतर
5. स्त्रीवाद - संपा. सुमती लांडे
6. मराठी लेखिका चिंता आणि चिंतन - भालचंद्र फडके
7. स्त्री- साहित्याचा मागोवा - खंड 1, 2 व 3 - संपादित (भारतीय विद्यापीठ अभिमत विश्वविद्यालय व साहित्यप्रेमी
भगीनी मंडल
8. विजय राजाध्यक्ष यांचे कथाविश्व - अलका भोपटकर
9. स्त्रीवादी साहित्यसमीक्षा - अश्विनी धोंगडे
10. स्त्रियांची नवकथा - डॉ. मंगला वरखेडे
11. स्त्रीवादी साहित्य - डॉ. मंगला वरखेडे
12. स्त्री प्रश्नांची वाटचाल - डॉ. विद्युत भागवत
13. स्त्री विकासाच्या पाऊलखुणा: संपा. डॉ. स्वाती कर्वे

Humbal

Q. Ines.

ऐच्छिक अभ्यास पत्रिका-2
भाषा व्यवहार आणि भाषिक कौशल्ये

02 क्रेडिट

घटक 1 : श्रवण कौशल्य - अर्थ, महत्त्व, श्रवण कौशल्यावर परिणाम करणारे घटक, यशस्वी श्रवण करण्यासाठी उपयोगी घटक, श्रवणाच्या चुकीच्या सवयी, उत्तम श्रावनासाठीचे 10 उपाय

घटक 2: वाचन कौशल्य - अर्थ, महत्त्व, वाचनाचे प्रकार, उत्तम वाचनासाठी प्रभावी घटक

घटक 3: स्मरण कौशल्य - अर्थ, महत्त्व, प्रकार- दीर्घकालीन स्मृती, अल्पकालीन स्मृती, स्रोत स्मृती, विस्मृती - अर्थ घटक, स्मरण प्रक्रिया, स्मरण शक्ती वाढविण्याचे प्रकार

घटक 4 : लेखन कौशल्य - अर्थ महत्त्व, लेखन कौशल्य वाढविणारे घटक, काळाचा योग्य वापर, अव्ययांचा योग्य वापर, विराम चिन्हाचा योग्य वापर, लेखनाचे प्रकार - औपचारिक आणि अनौपचारिक, पत्र लेखन, नौकरीचा अर्ज

संदर्भ ग्रंथ :-

1. पूर्व तयारी

Humbat

Z. H. H. H.

तृतीय सत्र
अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 1
अर्वाचीन मराठी गद्य

04 क्रेडिट

- घटक 1: अर्वाचीन मराठी गद्य : संकल्पना व स्वरूप, अर्वाचीन मराठी निबंधवाङ्मयाचा स्थूल आढावा, मराठी ललित निबंध : एक स्वतंत्र वाङ्मयप्रकार
- घटक 2: ललित निबंधाचे उपप्रकार : आठवणी- अनुभव, लघुनिबंध, व्यक्तिचित्रे, प्रवासवर्णन, आणि ललितलेख या प्रकारांची वैशिष्ट्ये, आधुनिक मराठी ललित निबंधाचा स्थूल आढावा
- घटक 3: अभ्यासग्रंथ :
- घटक 4. 1. डॉ बाबासाहेब आंबेडकरांचे बहिष्कृत भारतातील अग्रलेख - संपादक रत्नाकर गणवीर
2. ऋतुचक्र - दुर्गा भागवत

संदर्भ ग्रंथ

1. आधुनिक मराठी गद्याचा पाश्चात्त अर्वाचीन अभ्यास - संपा. डॉ. वासुदेव मुलाटे व इतर
2. महात्मा फुले समग्र वाङ्मय - संपा. य.दि. फडके
3. महात्मा फुले : शोधाच्या नव्या दिशा- संपा. हरी नरके
4. मराठी निबंध - लघु निबंध : स्वरूपविवेचन - वि.पा. देऊळगावकर व चंद्रकांत देऊळगावकर
5. प्रदक्षिण खंड 1 व 2 - संपा. कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन
6. आगरकर - य.दि.फडके
7. फुले-आंबेडकर : शोध आणि बोध - भालचंद्र फडके
8. मराठी लघुनिबंधाचा इतिहास - आनंद यादव
9. अर्वाचीन मराठी गद्याची पूर्वपीठिका - गं.बा. सरदार
10. महात्मा फुले : व्यक्ति आणि विचार - गं.बां. सरदार

अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 2
विशेष वाङ्मय प्रकार - नाटक

04 क्रेडिट

विशेष वाङ्मय प्रकार - नाटक

घटक -1 नाटक : व्याख्या आणि स्वरूप

घटक -2 नाटक : घटक आणि रचना

घटक -3 नाट्यतंत्र व नाटकाचे प्रकार, उपप्रकार

घटक -4 अभ्यास ग्रंथ

एकच प्याला - राम गणेश गडकरी

सन्दर्भ ग्रंथ -

1. मराठी नाट्यतंत्र, मो.द. ब्रम्हे, पुणे, सुविचार प्रकाशन मंडल
2. नट, नाटक व नाटककार, वसंत शांताराम देसाई, पुणे, काटिनेंटल प्रकाशन
3. नाटक' लोक आणि लौकिक, प्रकाश मेदककर, नांदेड, कल्पना प्रकाशन
4. नाट्य निर्मिती, यशवंत केडकर औरंगाबाद, परिमल प्रकाशन
5. मराठी नाट्यलेखन तंत्राची वाटचाल, अरविंद वामन कुलकर्णी, पुणे व्हिनस प्रकाशन
6. रंगविमर्श, नरहर कुरुंदकर, पुणे इंद्रायणी प्रकाशन
7. शोकनाट्याचे साहित्य रूप, सदा कर्हाड

Handwritten signature

Handwritten signature

अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 4
साहित्यशास्त्र

02 क्रेडिट

- टंक 1: साहित्यशास्त्राचे स्थूल स्वरूप : साहित्य म्हणजे काय, साहित्याची प्रयोजने, साहित्याची निर्मितप्रक्रिया, साहित्यप्रकाराची संकल्पना
- टंक 2: प्रमुख साहित्यप्रकारांचे स्वरूप व पृथगात्मक वैशिष्ट्ये, साहित्य आणि इतर ललित कला साहित्यमूल्ये आणि जीवनमूल्ये, साहित्य व समाज : परस्पर संबंध, शैलीविज्ञान
- टंक 3: भारतीय साहित्यशास्त्र : उगम आणि विकास शब्दशक्ती : अभिधा, लक्षणा आणि व्यंजना
- टंक 4: रस संकल्पना, रससूत्रे, रसांची संख्या रस : लौकिक की अलौकिक, रसविधे रस - संकल्पनेचे प्राचीन व अर्वाचीन भाष्यकार.

संदर्भग्रंथ

1. भारतीय साहित्यशास्त्र - ग. त्र्यं. देशपांडे
2. रसभावविचार - र.पं. कंगले
3. रसचर्चा - पद्माकर दादेगावकर
4. साहित्य-सिद्धांत, (अनुवाद) - स.गं. मालशे
5. सौंदर्यमीमांसा - रा. भा. पाटणकर
6. टीकाविवेक - श्री. के. श्रीरसागर
7. सौंदर्यविचार - संपा. मुंबई मराठी साहित्य संघ
8. आधुनिक मराठी साहित्यसमीक्षा व रससिद्धांत - लक्ष्मणशास्त्री जोशी
9. काव्यशास्त्र प्रदीप - स.रा. गाडगीळ
10. प्राचीन काव्यशास्त्र - र.पं. कंगले
11. भारतीय साहित्यशास्त्र - राम कापसे
12. नवे साहित्यशास्त्र - यशवंत मनोहर

Handwritten signature

Handwritten signature

ऐच्छिक अभ्यास पत्रिका - 1

नव वाङ्.मयप्रवाह : ग्रामीण साहित्य

04 क्रेडिट

घटक 1 - ग्रामीणता : संकल्पना, स्वरूप आणि व्याप्ती

घटक 2- ग्रामीण साहित्य' स्वरूप आणि प्रेरणा

घटक 3 - ग्रामीण साहित्याची भाषा

घटक 4 - अभ्यासग्रंथ

धग (कादंबरी) - उद्धव शेडके

संदर्भग्रंथ

1. ग्रामीण साहित्य : स्वरूप आणि समस्या -आनंद यादव
2. ग्रामीण साहित्य स्वरूप आणि शोध - नागनाथ कोतापल्ले
3. ग्रामीण साहित्य : एक चिंतन - द. ता. भोसले
4. ग्रामीण कथा - वासुदेव मुलाटे
5. मराठी प्रादेशिक कादंबरी : तंत्र आणि स्वरूप - मदन कुलकर्णी
6. ग्रामीण वाङ्.मयाचा इतिहास - चंद्रकुमार नलगे
7. मराठी ग्रामीण कवितेचा इतिहास - कैलास सार्वेकर

Handwritten signature

Handwritten signature

OR

ऐच्छिक अभ्यास पत्रिका - 1
नव वाङ्मयप्रवाह : आदिवासी साहित्य

04 क्रेडिट

घटक 1 : साहित्यातील प्रवृत्ती आणि प्रवाह : संकल्पना आणि स्वरूप
घटक 2 : नव वाङ्मयप्रवाह व त्यांची सामाजिक व राजकीय पार्श्वभूमि
आदिवासी साहित्यप्रवाह: उगम, विकास, स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये
घटक 3 : आदिवासी गद्य साहित्य, स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये
अभ्यासग्रंथ

आदोर (आत्मचरित्रात्मक कादंबरी) - नजुबाई गावीत
घटक 4 : आदिवासी कविता, स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये
अभ्यासग्रंथ

घटक 2 : उलगुलान - भुजंग मेश्राम
संदर्भग्रंथ

1. आदिवासी साहित्य : स्वरूप आणि समीक्षा, विनायक तुमराम
2. शतकातील आदिवासी कविता : विनायक तुमराम
3. मराठी वाङ्मयातील नवे प्रवाह - संपा. शरणकुमार लिंगवाले
4. 'हाकारा' त्रैमासिकाचे अंक
5. आदिवासी समस्या आणि बदलते संदर्भ - डॉ. गोविंद गाणे,

Hundat

21/11/20

- घटक 1 : लोकरंगभूमि संकल्पना
लोकरंगभूमिचा उगम : विधि नाटयाचे स्वरूप : जागर/गोंधल
लोककलांचे पारंपरिक रंजनप्रकार: कीर्तन, दंडार, दशावतार इ.
- घटक 2 : अन्य लोककला प्रकार : पोतराज, वासुदेव, पांगुल इ.
लोकरंगभूमीतून घडणारे पारंपरिक जीवनदर्शन
- घटक 3 : तमाशा रंगभूमि
अ. गण, गवलण, बतावणी, सवाल-जवाब
ब. वगनाटय
- घटक 4 : लोकरंगभूमीचे आधुनिक रूप : लोकनाटय/ जलसा
लोकरंगभूमी : सहिता आणि सादरीकरण
लोकरंगभूमीवरील महत्वाचे लेखक : शाहिर पट्टे बापूराव / शाहिर अमरशेख / शाहिर अण्णाभाऊ साठे/
भीमराव कर्डक/ भास्करराव जाधव

संदर्भग्रंथ

1. लोकरंगभूमी - डॉ. मांडे
2. यक्षगान आणि मराठी नाटयपरंपरा - डॉ. तारा भवालकर
3. मराठी तमाशा - नामदेव ब्हटकर
4. लोकनाटय परंपरा : व.कू. जोशी
5. लोकनाटय : उदगम आणि विकास : डॉ. पुरुषोत्तम कालभूत
6. रंगबाजी : रूस्तुम अचलखांब
7. मराठी लोक संस्कृतीचे उपासक : रा.चिं.ढेरे
8. लोकसाहित्य कलाविचार : गंगाधर मोरजे
9. आदिवासी कलाविश्व - गोविंद गारे
10. लोकंजनाची पारंपारिक माध्यमे - डॉ. शरद व्यवहारे

Humant

2

चतुर्थ सत्र
अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 1
अर्वाचीन मराठी कविता

04 क्रेडिट

घटक 1 : कविता : वाङ्मयप्रकाराचे स्वरूप आणि घटक
प्रमुख अर्वाचीन काव्यप्रकारांचा परिचय
घटक 2 : अर्वाचीन मराठी कविता : उगम आणि विकास (स्थूल आढावा)
अभ्यासग्रंथ

घटक 3 :
1. हरपले श्रेय (केशवसुतांची निवडक कविता : संपा. रा.श्री जोग

घटक 4 :
1. फुलराणी (बालकवींची कविता) - संपा. रा.शं. वालिंवे
2. पिंपलपान (गोविंदाग्रजांची कविता) - संपा. रा.श्री.जोग

संदर्भ ग्रंथ

1. कविता : संकल्पना, निर्मिती आणि समीक्षा - वसंत पाटणकर
2. काही मराठी कवी : जाणवा आणि शैली - सुधीर रसाल
3. अर्वाचीन मराठी काव्यदर्शन - अक्षयकुमार काले
4. मराठी कविता आणि आधुनिकता - यशवंत मनोहर
5. मराठी कविता : स्वरूप आणि विवेचन - निशिकांत ठकार
6. साठोत्तरी मराठी कविता व कवी - रा.ग. जाधव
7. स्वातंत्र्योत्तर मराठी कविता - संपा. सुषमा करोगल
8. कविता आणि प्रतिमा - सुधीर रसाल
9. मराठी काव्याचे मानदंड : भाग 1 व भाग 2, स.रा. गाडगील
10. केशवसुत समीक्षा - संपा, नाडकर्णी, कामत व इतर
11. गोविंदाग्रज समीक्षा - अक्षयकुमार काले
12. बालकवींचे काव्यविश्व - म.सु. पाटील
13. बालकवींची कविता : तीन संदर्भ - रमेश तेंडुलकर

Handwritten signature

Handwritten signature

अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 2
विशेष ग्रंथकार : महात्मा जोतीराव फुले

04 क्रेडिट

- घटक 1 : महात्मा फुले व्यक्तित्व आणि विचार
घटक 2 : कविता- निर्मिकाचा शोध, छत्रपती शिवाजी राजे भोसले यांचा पवाडा अखंडादी काव्यरचना
घटक 3 : सत्सार -अंक 1 व अंक 2
घटक 4 : वैचारिक - गुलामगिरी, ब्राम्हणाचे कसब, इशारा

संदर्भग्रंथ

1. महात्मा फुले समग्र वाङ्मय -संपादक य.दि. फडके
2. महात्मा फुले गौरव ग्रंथ संपादक- पी.बी.साळुंखे
3. महात्मा फुले व्यक्तित्व आणि विचार -गं.बा.सरदार
4. सत्यशोधक समाजाचा जाहिरनामा-डॉ. यशवंत मनोहर
5. महात्मा जोतीराव फुले-धनंजय कीर
6. ज्योतीराव फुल्यांचा सुधारणावाद -डॉ. निलकंठ बोरोडे

Shubh

2/1/2020

OR
अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 1
साहित्य समीक्षा

04 क्रेडिट

- घटक 1 : समीक्षेची संकल्पना, साहित्य - समीक्षेची उद्दिष्टे, संशोधन व समीक्षा : परस्परसंबंध समीक्षेतील आस्वाद, आकलन व मूल्यमापन यांचे स्थान
- घटक 2 : आदर्श समीक्षेचे गुणधर्म, मराठी समीक्षेची वाटचाल, समीक्षेच्या विविध पद्धती, आधुनिक समीक्षा- सिद्धांत
- घटक 3 : कलावादी समीक्षापद्धती, जीवनवादी समीक्षापद्धती समीक्षा सैद्धांतिक आणि उपयोजित, आस्वादक समीक्षा, रूपवादी समीक्षा,
- घटक 4 : चरित्रात्मक समीक्षाद्व मानसशास्त्रीय समीक्षा, आदिबंधात्मक समीक्षा ऐतिहासिक समीक्षा, समाजशास्त्रीय समीक्षा

संदर्भग्रंथ

1. आधुनिक समीक्षा सिद्धांत - मिलिंद मालशे, अशोक जोशी
2. समीक्षेची नवी रूपे - गंगाधर पाटील
3. विसाव्या शतकातील मराठी समीक्षा - संपा. विलास खोले
4. शैलीवैज्ञानिक समीक्षा - रमेश धोंगडे
5. रसास्वाद : वाङ्मय आणि कला - माधव आचवल
6. रसग्रहण : कला आणि स्वरूप - गो. मु. कुलकर्णी
7. नवसमीक्षा : काही विचार प्रवाह - संपा.गो. मु. कुलकर्णी
8. वाङ्मयीन रसास्वाद - भीमराव कुलकर्णी
9. साहित्याचे तत्वज्ञान - वि. ना ढवले
10. मराठी टीका - संपा. वसंत दावतर
11. आत्मलक्षी समीक्षा - रमेश धोंगडे
12. टीकाविवेक - श्री.के. क्षीरसागर
13. साठोत्तरी मराठी समीक्षा - केशव सत्रे

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

ऐच्छिक अभ्यास पत्रिका - 1
भाषांतरमीमांसा

04 क्रेडिट

घटक 1 : भाषांतर: संकल्पना वा स्वरूप, भाषांतराचे प्रकार: अनुवाद, रूपांतर व भाषांतर

घटक 2 : अनुवाद : शास्त्र आणि कला, भाषांतरकार्यातील समस्या

घटक 3 : ललित साहित्यकृतीचे भाषांतर, मराठीतील भाषांतरित साहित्याचा आढावा
भाषांतर आणि तौलनिक साहित्याभ्यास : परस्परसंबंध

घटक 4 : परकीय भाषांमधील साहित्यकृतींची मराठी भाषांतरे, भारतीय भाषांमधील साहित्यकृतींची मराठी भाषांतरे

संदर्भग्रंथ

सैद्धांतिक ग्रंथ

1. भाषांतरमीमांसा - कल्याण काळे व अंजली सोमण
 2. भाषांतर - सदा का-हाडे
 3. भाषांतर भाषा - विलास सारंग
 4. भाषांतरविद्या : स्वरूप आणि विवेचन - संपा. रमेश वरखेडे
 5. अनुवाद : स्वरूप आणि विवेचन - य.च.म.मु.विद्यापीठ
 6. भाषांतर : शास्त्र की कला - म.वि. फाटक व रजनी ठकार
- ललित ग्रंथ

1. अर्धीमुर्धी कहाणी - इंदिरा गोस्वामी (अनुवाद अर्चना मिरजकर)
2. रसिदी टिकट - अमृता प्रीतम (अनुवाद मुरलीधर शहा)
3. नाच ग घुमा - माधवी देसाई

Hubert

21/1/2020

ऐच्छिक अभ्यास पत्रिका - 2
मराठी प्रसारमाध्यमे आणि भाषा व्यवहार

02 क्रेडिट

- घटक 1 : संकल्पना व स्वरूप
घटक 2 : पूर्वापर चालत आलेली प्रसारमाध्यमे
आधुनिक काळातील प्रसारमाध्यमे
घटक 3 : प्रसारमाध्यमांचा समाज मनावरिल परिणाम व त्यातील बदल
घटक 4 : प्रसारमाध्यमे : मुद्रित प्रसारमाध्यमे , श्राव्य प्रसारमाध्यमे , दृकश्राव्य प्रसारमाध्यमे

Handwritten signature

Handwritten signature

महात्मा गांधी अंतरराष्ट्रीय हिंदी विश्वविद्यालय, वर्धा
साहित्य विद्यापीठ, मराठी विभाग
मराठी भाषा में सर्टिफिकेट
(सत्र 2015 - 16 से लागू)

प्रस्तावना
यह पाठ्यक्रम उन विद्यार्थियों के लिए है जिनका मराठी भाषा से अभी तक कोई परिचय नहीं है।
यह पाठ्यक्रम मराठी भाषा का सामान्य परिचय के साथ ही रोजगार की संभावनाओं को समझित
कर विकसित किया गया है। इस कोर्स को पूर्ण करने पर विद्यार्थी मराठी भाषा में डिप्लोमा कर
सकता है। इसका लक्ष्य मराठी भाषा एवं संस्कृति से सामान्य परिचय एवं उच्चतर अध्ययन के
लिए विद्यार्थियों को तैयार करना है।

अर्हता - किसी भी मान्यताप्राप्त बोर्ड से किसी भी अनुशासन में न्यूनतम 50 % (अनुसूचित जाति
, अनुसूचित जन जाति अंकों के साथ (प्रतिशत 45 /जन/) प्रतिशत 50
समकक्ष परीक्षा उत्तीर्ण अथवा उच्चतर उपाधि प्राप्त।

अवधि - पाठ्यक्रम की अवधि दो सेमेस्टर होगी। (एक अकादमिक सत्र)
प्रश्नपत्र - पहले सेमेस्टर में दो प्रश्नपत्र और दूसरे सेमेस्टर में दो प्रश्नपत्र।

अध्यापन-अवधि- प्रत्येक सेमेस्टर में प्रति प्रश्नपत्र घंटे 60। 1 क्रेडिट के लिए निर्धारित अवधि 30 घंटे होगी।

सेमेस्टर	पाठ्यचर्या कोड	प्रश्नपत्र	क्रेडिट	संपर्क कक्षाएँ	ट्यूटोरियल/प्रायोगिक
सेमेस्टर-1	MLC101	मराठी भाषा परिचय एवं व्याकरण—1	(1+3)4	45 घंटे	15 घंटे
	MLC0102	भाषाबोध और संप्रेषण-1	(1+3)4	45 घंटे	15 घंटे
	MLC0103	मौखिकी	2		
सेमेस्टर-2	MLC0201	मराठी भाषा परिचय एवं व्याकरण—2	(1+3)4	45 घंटे	15 घंटे
	MLC0202	भाषाबोध और संप्रेषण - 2	(1+3)4	45 घंटे	15 घंटे
	MLC0203	मौखिकी	2		

सेमेस्टर-I
पाठ्यचर्या- I (MLC101): मराठी भाषा परिचय एवं व्याकरण—1

पाठ्यचर्या- I : मराठी भाषा परिचय एवं व्याकरण—1		संपर्क कक्षाएं/ ट्यूटोरियलप्रायोगिक/
मोड्यूल Module I		15 घंटे
1	मराठी भाषा का सामान्य परिचय लिपि और उच्चारण, अंक लेखन	7घंटे
2	आधारभूत शब्दावली परिचय	घंटे 8
मोड्यूल Module II		15 घंटे
3	अभिवादन एवं विभिन्न स्थलो पर वार्तालाप	7घंटे
4	मराठी की आधारभूत क्रियाएं एवं उनके विविध कालिक रूप	घंटे 8
मोड्यूल Module - III		15 घंटे
5	सरल वाक्य- काल, पक्ष, वृत्ति	7घंटे
6	संयुक्त तथा मिश्र वाक्य रचना	घंटे 8
मोड्यूल ModuleIV		15 घंटे
7	रचना अभ्यास (नियंत्रित)	7घंटे
8	रचना अभ्यास (मुक्त)	घंटे 8

पाठ्यचर्या- II (MLC0102) : भाषाबोध और संप्रेषण-1

पाठ्यचर्या- - भाषाबोध और संप्रेषण -1		संपर्क कक्षाएं/ ट्यूटोरियलप्रायोगिक/
मोड्यूल (Module)- I		15 घंटे
1	संभाषण अभ्यास	7घंटे
2	विभिन्न स्थलो पर वार्तालाप	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- II		15 घंटे
3	गद्य पाठ आधारित अभ्यास	7घंटे
4	पद्य पाठ आधारित अभ्यास	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- III		15 घंटे
5	मराठी भाषा की पूर्वपिठिका	7घंटे
6	मराठी का राष्ट्रीय एवं अंतरराष्ट्रीय विस्तार	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- IV		15 घंटे
7	नियंत्रित रचना अभ्यास	घंटे 7
8	मुक्त रचना अभ्यास	घंटे 8

सेमेस्टर-II

पाठ्यचर्या-III (MLC201) :मराठी भाषा परिचय एवं व्याकरण—2

पाठ्यचर्या- III-संप्रेषण और व्याकरण : II		संपर्क कक्षाएं/ ट्यूटोरियलप्रायोगिक/
मोड्यूल (Module)- I		15 घंटे
1	व्याकरण आधारित अभ्यास	7घंटे
2	संभाषण अभ्यास	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- II		15 घंटे
3	गद्य पाठ आधारित अभ्यास	7घंटे
4	पद्य पाठ आधारित अभ्यास	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- III		15 घंटे
5	अनुवाद मराठी से हिंदी	7घंटे
6	अनुवाद हिंदी से मराठी	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- IV		15 घंटे
7	रचना अभ्यास (नियंत्रित)	7घंटे
8	रचना अभ्यास (मुक्त)	घंटे 8

पाठ्यचर्या- IV (MLC0202) :भाषाबोध और संप्रेषण- 2

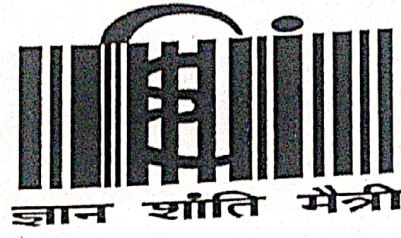
पाठ्यचर्या- IV भाषाबोध और संप्रेषण- 2		संपर्क कक्षाएं/ ट्यूटोरियलप्रायोगिक/
मोड्यूल (Module)- I		15 घंटे
1	व्याकरण आधारित अभ्यास	7घंटे
2	संभाषण अभ्यास	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- II		15 घंटे
3	गद्य पाठ आधारित अभ्यास	7घंटे
4	पद्य पाठ आधारित अभ्यास	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- III		15 घंटे
5	अनुवाद मराठी से हिंदी	7घंटे
6	अनुवाद हिंदी से मराठी	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- IV		15 घंटे
7	मराठी मीडिया से परिचय	7घंटे
8	मराठी रंगमंच	घंटे 8

पाठ्यक्रम

पुराना

एम.ए. मराठी

सत्र : 2018-2020

साहित्य विद्यापीठ

मराठी विभाग

महात्मा गांधी अंतरराष्ट्रीय हिंदी विश्वविद्यालय, वर्धा (महाराष्ट्र)

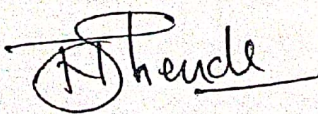
एम.ए.मराठी
सत्र 2018-20
संशोधित पाठ्यचर्या

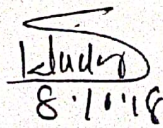
सेमेस्टर - I

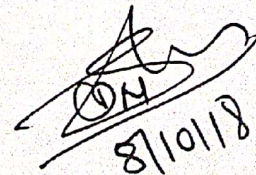
अनुक्रमणिका	पाठ्यचर्या	क्रेडिट
1	प्राचीन व मध्ययुगीन मराठी वाङ्.मयेतिहास	4
2	मराठीचा भाषावैज्ञानिक अभ्यास	4
3	लोकसाहित्य	4
4	व्यवहारोपयोगी मराठी / मराठी व्याकरण	2
5	कंप्यूटर अनुप्रयोग	2
6	आधार भाषा	4
	कुल क्रेडिट	20

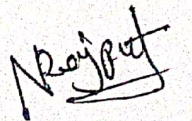
सेमेस्टर-II

अनुक्रमणिका	पाठ्यचर्या	क्रेडिट
1	प्राचीन व मध्ययुगीन मराठी कविता	4
2	विशेष ग्रंथकार - संत तुकाराम	4
3	नव वाङ्.मय प्रवाह - दलित साहित्य / नव वाङ्.मय प्रवाह - स्त्रीवादी साहित्य	4
4	भाषा व्यवहार आणि भाषिक कौशल्य	2
5	कंप्यूटर अनुप्रयोग	2
6	आधार भाषा	4
	कुल क्रेडिट	20

8/11/18

8/11/18

सेमेस्टर-III

अनुक्रमणिका	पाठ्यचर्या	क्रेडिट
1	अर्वाचीन मराठी गद्य	4
2	विशेष वाङ्.मय प्रकार - नाटक	4
3	साहित्यशास्त्र	4
4	नव वाङ्.मय प्रवाह -ग्रामीण साहित्य नव वाङ्.मय प्रवाह-आदिवासी साहित्य	2
5	भारतीय चिंतक/ पर्यावरण/ मानवाधिकार/ भारत का संविधान	4
6	अन्य विभाग से कोई विषय	2
	कुल क्रेडिट	20

सेमेस्टर-IV

अनुक्रमणिका	पाठ्यचर्या	क्रेडिट
1	अर्वाचीन मराठी कविता	4
2	विशेष ग्रंथकार -महात्मा ज्योतिराव फुले	4
3	भाषांतर मिमांसा / साहित्य समीक्षा	2
4	परियोजना कार्य एवं मौखिकी	4
5	अन्य विभागों से कोई विषय	4
6	अन्य विभागों से कोई विषय	2
	कुल क्रेडिट	20

Shende

8.10.18

08/10/18

Prasad

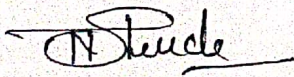
प्रथम सत्र
अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 1
प्राचीन व मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयेतिहास

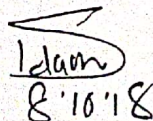
04 क्रेडिट

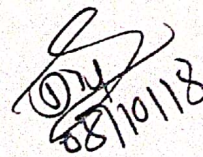
- घटक 1. वाङ्मयेतिहास : संकल्पना, स्वरूप आणि विविध पद्धती,
प्राचीन-मध्ययुगीन साहित्य : प्रमुख प्रेरणा व स्वरूप
- घटक 2. प्राचीन-मध्ययुगीन वाङ्मयीन, सांस्कृतिक, सामाजिक, राजकीय, धार्मिक, पार्श्वभूमी, तिचा
वाङ्मयावरील परिणाम
- घटक 3. प्राचीन - मध्ययुगीन वाङ्मयातील विविध प्रवाह : संतसाहित्य, महानुभाव साहित्य, पंडिती साहित्य,
बखर वाङ्मय, शाहिरी वाङ्मय
- घटक 4. धर्म, पंथ-संप्रदाय आणि वाङ्मय यांचे परस्परसंबंध, हिंदू, जैन, बौद्ध, मुस्लिम, नाथ, वारकरी,
महानुभाव, दत्त, समर्थ, वीरशैव, सूफी इत्यादि पंथ-संप्रदाय, प्राचीन - मध्ययुगीन साहित्य - संस्कृतीची
प्रसारमाध्यमे : भजन, कीर्तन, प्रवचन, दंढार, लळीत, पुराण, लोककला

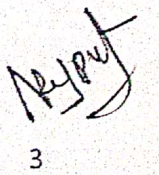
संदर्भग्रंथ

1. महाराष्ट्र सारस्वत (खंड 1 व खंड 2) - वि.ल.भावे, शं.गां. तुळपुळे
2. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास : भाग 1 ते 7 - अ.ना.देशपांडे
3. महाराष्ट्रातील पांच संप्रदाय - पं.रा.मोकाशी
4. नाथसंप्रदाय - म.रा.जोशी
5. मराठी भाषेचे मूळ - विश्वनाथ खैरे
6. प्राचीन मराठी गद्य : प्रेरणा आणि परंपरा - श्री. रां.कुळकर्णी
7. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप - ह.श्री.शेणोलीकर
8. यादवकालीन महाराष्ट्र - मु.ग.पानसे
9. संतावाङ्मयाची सामाजिक फुलश्रुती - गं.बा.सरदार
10. मराठी साहित्याचे आदिबंध - उषा मा.देशमुख
11. वारकरी संप्रदाय : उदय व विकास - भा. पं..बिहरट, अ.ज्ञा.भालेराव
12. पाच भक्तिसंप्रदाय - र.रा.गोसावी
13. युगप्रवर्तक संत : तुकाराम-रामदास - संपा. शरयू तायवाडे, राजेंद्र वाटाणे, कोमल ठाकरे
14. महाराष्ट्र संस्कृतीची जडणघडण - ह. श्री शेणोलीकर, देशपांडे
15. संत कवयित्री - इंदुमती शेवडे
16. प्राचीन मराठी जैन साहित्य - सुभाषचंद्र अक्कोडे
17. मराठी वीरशैव साहित्य - सुधाकर मोगलेवार
18. मुसलमानांची जुनी मराठी कविता - अ.का. प्रियोळकर
19. मुसलमान मराठी संतकवी - रा.चिं.ढेरे
20. वाङ्मयेतिहासाची संकल्पना - संपा.द.दि.पुंडे
21. बखर वाङ्मय : उद्गम आणि विकास - बापूजी संकपाळ
22. मराठी लावणी - म.वा.धोंड
23. खिस्ती मराठी वाङ्मय - गंगाधर मोरजे

8/10/18

8/10/18

3

अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 2
मराठीचा भाषावैज्ञानिक अभ्यास

04 क्रेडिट

घटक 1. भाषेचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये आणि कार्य

भाषेच्या व्याख्या, स्वरूप, मानवी व मानवेतर भाषिक संप्रेषण, भाषिक वा भाषेतर संप्रेषण, भाषेबद्दलचे दृष्टिकोण, भाषेचे वैशिष्ट्ये आणि कार्य

घटक 2. मराठीची पूर्वपीठिका व उत्पत्ती :

भाषाकुलाची संकल्पना, आर्यभाषाकूल व आर्यभारतीय भाषा- मराठी भाषा, मराठीचा उत्पत्तीकाल, मराठीचा कालिक अभ्यास कालिक अभ्यासाचे स्वरूप व महत्व, कालिक विभागणी

यादवकालीन मराठी

बहामनीकालीन मराठी

शिवकालीन मराठी

पेशवे कालीन मराठी

आंगनकालीन मराठी

घटक 3. मराठीचा भाषिक अभ्यास.

मराठीचा स्वनिमविन्यास,

मराठीचा पदिमविन्यास,

मराठीचा वाक्यविन्यास,

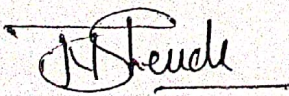
मराठीचा अर्थविन्यास

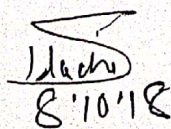
आदर्श लिपीचा मूलतत्वे व मराठीची लेखनपद्धती

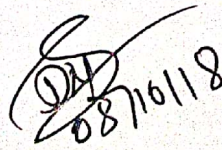
घटक 4. प्रमाण मराठी व तिच्या बोली :

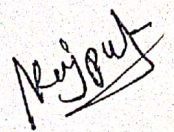
संदर्भग्रंथ

1. मराठी भाषा : उदगम आणि विकास -कृ.पां. कुलकर्णी
2. ध्वनिविचार : ना.गो. कालेकर
3. नागपुरी बोली - व.कृ.व-हाडपांडे
4. बोली भाषांचा अभ्यास - सु.वा. कुलकर्णी
5. यादवकालीन मराठी भाषा - शं.गो.तुळपुळे
6. मराठीचा अर्थविचार - अनुराधा पोतदार
7. मराठीचे व्याकरण - डॉ. लीला गोविलकर
8. मराठी व्याकरणाचा पुनर्विचार - अरविंद मंगरूळकर
9. मराठीची प्रमाण भाषेचे स्वरूप - सुहासिनी लहू
10. अर्वाचीन मराठी - रमेश घोंगडे
11. भाषाविचार आणि मराठी भाषा - गं.ब. ग्रामोपाध्ये

8/10/18

08/10/18

घटक 1. लोकसाहित्य : संकल्पना, स्वरूप आणि व्याप्ती

मराठी लोकसाहित्य अभ्यासाची परंपरा, लोकसाहित्याचा, इतर शास्त्रांशी अनुबंध

घटक 2. मराठी लोकगीत : स्वरूप विवेचन आणि प्रकार

कथागीत, ओवी, फेरावरची गाणी, भोंडला, भुलाबाई, नागपंचमी, विधीगीते, शेतकरी गीते, गोंधळी, वासुदेव, पांगूळ, धनगरगीते, पोतराजाची गाणी, शाहिरी कविता, दलित शाहिरी, लावणी, पोवाडा,

घटक 3. मराठी लोककथा : स्वरूप, विवेचन आणि प्रकार

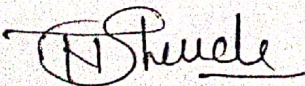
लोककथांची भारतीय परंपरा, बृहत्कथा, पंचतंत्र, हितोपदेश, वेताळपंचविशी, सिंहासनबत्तीशी, शूकबहाल्लरी, जातककथा

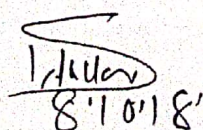
घटक 4. लोकनाटय : स्वरूप आणि प्रकार

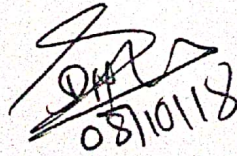
प्रयोगरूप लोककला, लोकनृत्य विधी, नाटयविधी, भारतीय लोकनाटयाची परंपरा, भरतप्रणीत नाट्यरूपे, बौद्धकालीन रंगभूमी, जातकातील नाट्य रूपे इ. चा स्थूल परिचय, काही लोकनाट्य प्रकार : कळसूत्रीनाटय, गोंधळ, वाघ्यामुरळी, दशावतार, लळीत, दंडार, कीर्तन, तमाशा, खडी गंमत, भारूड, आदिवासी नृत्य व नाट्यरूपे

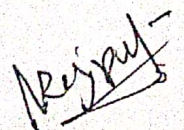
संदर्भग्रंथ

1. लोकसाहित्याची रूपरेषा - दुर्गा भागवत
2. लोकसाहित्याचे स्वरूप - प्रभाकर मांडे
3. लोकसाहित्य : शोध आणि समीक्षा - रा.चिं.ढेरे
4. मराठी लोकसंस्कृतीचे उपासक - रा.चिं.ढेरे
5. लोकसाहित्य आणि लोकसंस्कृती - सरोजिनी बाबर
6. लोकसंस्कृती - प्रभाकर मांडे
7. लोकसंस्कृतीची पारंपरिक माध्यमे - शरद व्यवहारे
8. मराठी लोककथा - मधुकर वाकोडे
9. लोकप्रतिभा आणि लोकतत्वे - मधुकर वाकोडे
10. लोकनाटयाची परंपरा - वि.कृ.जोशी
11. स्त्रियांचे खेळ आणि गाणी - सरोजिनी बाबर
12. स्त्रियांची गाथा - न.ह.खोडे
13. गंगासागर - न.ह.खोडे
14. लोकसाहित्य : बदलते संदर्भ बदलती रूपे - गंगाधर मोरजे
15. लोकनागर रंगभूमी - तारा भवाळकर
16. लोकसाहित्यातील स्त्रीप्रतिभा - तारा भवाळकर
17. मराठीचे लोकनाट्य : तमाशा, कला आणि साहित्य - नामदेव व्हटकर
18. खडी गंमत : विदर्भाचे लोकलेणे - हरिश्चंद्र बोरकर
19. दंडारीची लोकसंपदा - हरिश्चंद्र बोरकर

8/10/18

08/10/18

अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 4
व्यवहारोपयोगी मराठी

02 क्रेडिट

घटक-१ व्यावहारिक मराठीचे स्वरूप आणि महत्त्व
व्यावहारिक मराठी म्हणजे काय?
व्यावहारिक मराठीचे स्वरूप
व्यावहारिक मराठीच्या अभ्यासाचे महत्त्व

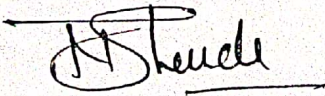
घटक-२ कार्यालयीन पत्र व्यवहार
टिप्पणी लेखन, इतिवृत्त लेखन, अहवालत्मक इतिवृत्त लेखन, सरकारी पत्र, कार्यालयीन आदेश,
आदेश, परिपत्रक, स्मरणपत्र, प्रेस नोट, अर्ज, जाहीर निवेदन, माहितीपत्रक

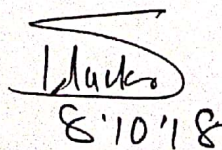
घटक-३ जाहिरात मसुदा लेखन
वृत्तपत्रातील आणि नियतनियतकालिकातील जाहिरात, जाहिरातीचे घटक, मथळा, मुद्रा, घोषवाक्य,
मांडणी, आकाशवाणीवरील जाहिरात, दूरचित्रवाणीवरील जाहिरात, जाहिरात संहितेचा नमुना

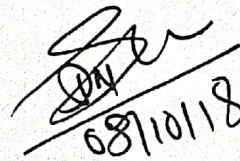
घटक-४ लेखनविषयक नियम आणि मुद्रितशोधन
अखिल भारतीय मराठी महामंडळाने मान्य केलेले लेखनविषयक नियम, लेखनविषयक शुद्ध शब्दावली,
मुद्रितशोधन म्हणजे काय?, मुद्रित शोधकाने लक्षात ठेवावयाच्या गोष्टी, मुद्रितशोधनाच्या खुणांचा
तक्ता

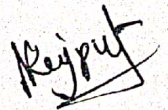
संदर्भग्रंथ

1. व्यावहारिक मराठी, कल्याण काळे वा दत्तात्रय पुंडे
2. व्यावहारिक मराठी, स्नेहल तावरे (संपा)
3. उपयोजित मराठी, प्रा. संजय लांडगे
4. व्यावहारिक मराठी, जयश्री पाटणकर, लीला गोविलकर

8/10/18

08/10/18

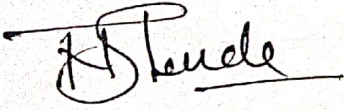
OR
मराठी व्याकरण

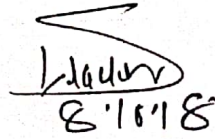
02 क्रेडिट

- घटक -१ व्याकरण: स्वरूप आणि व्याप्ती
 घटक -२ वर्णमाला, शब्दविचार, शब्दांच्या जाती, शब्द-विकृती, शब्दसिद्धी
 घटक -३ वाक्यविचार - वाक्याचे प्रकार, काळ, अर्थ, प्रयोग इ. घटकाच्या विवेचनासह
 घटक ४- मराठी व्याकरणाची परंपरा

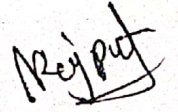
संदर्भग्रंथ

1. शास्त्रीय मराठी व्याकरण : मो.के. दामले
2. मराठी व्याकरणाची मूलतत्त्वे : ह.ग.केळकर
3. मराठी व्याकरणाचा पुनर्विचार : अरविंद मंगरूळकर
4. मराठी व्याकरण काही समस्या : प्र.ना.दीक्षित
5. मराठी व्याकरणाचे व्याकरण : कृ.पा.कुलकर्णी, ग.मो.पाटील
6. मराठीचे व्याकरण : लिला गोविलकर
7. मराठी व्याकरणाची कुळकथा : अ.का.प्रियोळकर
8. मराठी व्याकरण विवेक : मा.ना.आचार्य

8/10/18

08/10/18

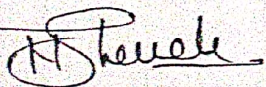
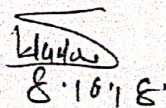
द्वितीय सत्र
अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 1
प्राचीन व मध्ययुगीन मराठी कविता

04 क्रेडिट

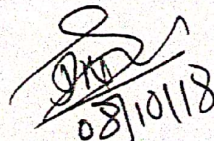
- घटक 1. प्राचीन मराठी कविता : स्वरूप, आणि विकास राजकीय, सामाजिक व सांस्कृतिक पार्श्वभूमि, धर्म आणि संप्रदाय, यांच्याशी असणारा साहित्याचा अनुबंध,
- घटक 2. प्राचीन मराठी काव्याच्या : अभंग व ओवी प्राचीन मराठीतील खंडकाव्ये व आख्यानकाव्ये : स्थूल परिचय अभ्यास ग्रंथज्ञानेश्वरी : अध्याय नववा (ज्ञानेश्वरी 'ची महाराष्ट्र शासन प्रकाशित राजवाडे प्रत) महदंबेचे धवळे : संपादक - सुहासिनी इलेंकर
- घटक 3. मध्ययुगीन मराठी साहित्याची राजकीय, सामाजिक, सांस्कृतिक पार्श्वभूमि, पंडिती काव्य व शाहीरी काव्य यांचा स्थूल परिचय, भारूड, लावणी, पोवाडा इ. प्रकारांचा स्थूल परिचय
- घटक 4. अभ्यासग्रंथ. दमयंती स्वयंवर : रघुनाथ पंडित - संपादक अ.का.प्रियोळकर. पैजण - म.ना. अदवंत

संदर्भग्रंथ

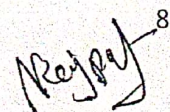
1. महाराष्ट्र सारस्वत (खंड 1 व खंड 2) - वि.ल.भावे, शं.गो. तुळपुळे
2. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास : भाग 1 ते 7 - अ.ना.देशपांडे
3. महाराष्ट्रातील पांच संप्रदाय - पं.रा.मोकाशी
4. नाथसंप्रदाय - म.रा.जोशी
5. मराठी भाषेचे मूळ - विश्वनाथ खैरे
6. प्राचीन मराठी गद्य : प्रेरणा आणि परंपरा - श्री. रां.कुळकर्णी
7. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप - ह.श्री.शेणोलीकर
8. यादवकालीन महाराष्ट्र - मु.ग.पानसे
9. संतावाङ्मयाची सामाजिक फुलश्रुती - गं.बा.सरदार
10. मराठी साहित्याचे आदिबंध - उषा मा.देशमुख
11. वारकरी संप्रदाय : उदय व विकास - भा. पं..बिहरट, अ.ज्ञा.भालेराव
12. पाच भक्तिसंप्रदाय - र.रा.गोसावी
13. संत, पंत व तंत - श्री म. माटे
14. ज्ञानदेव आणि नामदेव : शं.दा.पेंडसे
15. ज्ञानदेव आणि ज्ञानदेवी : संपा. रा.चिं.ढेरे
16. मराठी कविता : जुनी आणि नवी - वा. ल. कुळकर्णी
17. ज्ञानेश्वरांचे तत्वज्ञान - शं.दा. पेंडसे
18. ज्ञानेश्वर चरित्र आणि संशोधन - रा.ग. हर्षे
19. श्रीज्ञानदेवदर्शन - संपा. ब.स. येरकुंटवार
20. ज्ञानेश्वरी-प्रबोध - संपा.शंकर अभ्यंकर
21. ज्ञानेश्वरी : स्वरूप, तत्वज्ञान आणि काव्य - म.वा.धोंड
22. मराठी आख्यान कविता - ग.ब.ग्रामोपाध्ये
23. महाकाव्य : स्वरूप आणि समीक्षा - द.भि.कुळकर्णी
24. महदंबेचे धवळे - संपा. मदन कुळकर्णी
25. मराठी लावणी - म.वा. धोंड
26. मराठी शाहीर - श्री.म.वर्दे
27. मध्ययुगीन मराठी साहित्य : एक पुनर्विचार - श्री. र. कुळकर्णी
28. पंडित कवी - के. ना.वाटवे

8.16.18

08/10/18

8

अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 2
विशेष ग्रंथकार : संत तुकाराम

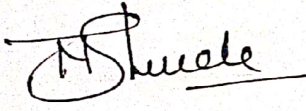
59

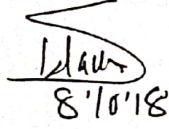
04 क्रेडिट

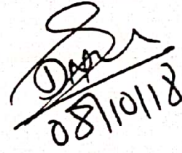
- घटक 1: संत तुकाराम : चरित्र आणि व्यक्तिमत्व
घटक 2: तुकारामकालीन सामाजिक, राजकीय, सांस्कृतिक, धार्मिक परिस्थितीचा स्थूल आढावा
घटक 3: अभ्यासग्रंथ तुकारामगाथा (निवडक अभंग)
घटक 4: तुकारामांची काव्यदृष्टी वा भाषाशैली

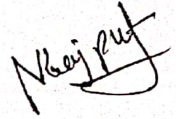
संदर्भग्रंथ

1. तुकारामगाथा - महाराष्ट्र शासनाने प्रकाशित केलेली आवृत्ती
2. तुकाराम व्यक्तित्व आणि कवित्व - किशोर सानप व तायडे
3. विद्रोही तुकाराम - आ.ह.साळुंखे
4. वारकरी संप्रदाय : उदय व विकास - भा.पं. बहिरट, अ.ज्ञा.भालेराव
5. पाच भक्तिसंप्रदाय - र.रा.गोसावी
6. युगप्रवर्तक संत : तुकाराम-रामदास - संपा. शरयू तायवाडे, राजेंद्र वाटाणे, कोमल ठाकरे
7. महाराष्ट्र संस्कृतीची जडणघडण - ह. श्री शेणोलीकर, देशपांडे
8. तुकारामाचे निवडक अभंग - संपा. प्र.न. जोशी
9. तुकारामाचे निवडक अभंग - श्री.म.पिंगेवा गजमल माळी
10. संत तुकारामाची जीवननिष्ठा - ल.का.मोहरील

8/10/18

08/10/18

अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 3
नव वाङ्मयप्रवाह - दलित साहित्य

04 क्रेडिट

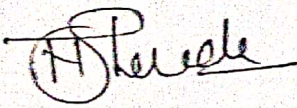
- घटक 1: साहित्यातील प्रवृत्ती आणि प्रवाह : संकल्पना आणि स्वरूप
घटक 2: नव वाङ्मयप्रवाह व त्यांची सामाजिक व राजकीय पार्श्वभूमी दलित साहित्यप्रवाह: उगम, विकास, स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये दलित साहित्याची भाषा
घटक 3: दलित गद्य साहित्य स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये अभ्यासग्रंथ हकीकत आणि जटायू (कथासंग्रह) - केशव मेश्राम
घटक 4: दलित कविता स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये

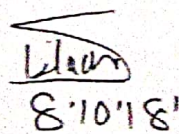
अभ्यासग्रंथ

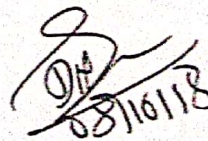
गोलपिठा - नामदेव ढसाळ

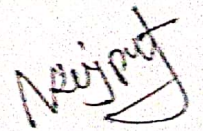
संदर्भ ग्रंथ

1. दलित साहित्य : वेदना आणि विद्रोह - भालचंद्र फडके
2. दलित साहित्य : सिद्धांत आणि स्वरूप - यशवंत मनोहर
3. दलित साहित्य : आजचे क्रांतिविज्ञान - भालचंद्र फडके
4. दलित कविता - म.सु.पाटील
5. दलितांची आत्मकथने - वासुदेव मुलाटे
6. दलित रंगभूमी - संपा. - डॉ. भालचंद्र फडके
7. दलित कथा : उद्गम आणि विकास - प्रकाश खरात
8. निळी पहाट - प्रा.रा.रा. जाधव
9. साहित्य : ग्रामीण आणि दलित - संपा. नंदपुरे, नियोट, वाटाणे लांबट
10. स्त्रीवादी समीक्षा : स्वरूप आणि उपयोजन - अश्विनी धोंगडे
11. 1960 नंतरची सामाजिक परिस्थिती व साहित्यातील नवे प्रवाह - आनंद यादव
12. आधुनिक मराठी कवयित्रींची कविता - रा.ग. जाधव
13. कथा गौरीची - संपा. विद्या बाळ व इतर
14. स्त्रीवाद - संपा. सुमती लांडे
15. आंबेडकरवादी मराठी साहित्य - यशवंत मनोहर
16. दलित साहित्य : एक अभ्यास : संपा. अर्जुन डांगळे,
17. आंबेडकरी विचार आणि साहित्य : आविनाश डोळस,
18. दलित आत्मकथन : संपा. गंगाधर पानतावणे,
19. दलित साहित्य चर्चा आणि चिंतन : संपा. गंगाधर पानतावणे
20. दलित साहित्य : दिशा आणि दिशांतर - दत्ता भगत

8/10/18

08/10/18

Or

नव वाङ्मयप्रवाह – स्त्रीवादी साहित्य

04 क्रेडिट

- घटक 1 : साहित्यातील प्रवृत्ती आणि प्रवाह : संकल्पना आणि स्वरूप
 घटक 2 : नव वाङ्मयप्रवाह व त्यांची सामाजिक व राजकीय पार्श्वभूमि
 स्त्रीवादी साहित्यप्रवाह: उगम, विकास, स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये
 स्त्रीवादी साहित्याची भाषा
 घटक 3 : स्त्रीवादी गद्य साहित्य स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये
 अभ्यासग्रंथ

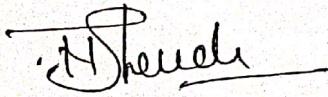
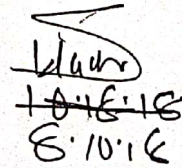
विदेही (कथा) – विजया राजाध्यक्ष

- घटक 4 : स्त्रीवादी कविता स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये
 अभ्यासग्रंथ

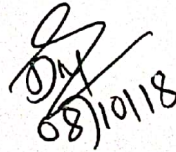
दिगंत – अनुराधा पाटील

संदर्भग्रंथ

1. स्त्रीवादी समीक्षा : स्वरूप आणि उपयोजन - अश्विनी धोंगडे
2. 1960 नंतरची सामाजिक परिस्थिती व साहित्यातील नवे प्रवाह - आनंद यादव
3. आधुनिक मराठी कवयित्रींची कविता - रा.ग. जाधव
4. कथा गौरीची - संपा. विद्या बाळ व इतर
5. स्त्रीवाद - संपा. सुमती लांडे
6. मराठी लेखिका चिंता आणि चिंतन - भालचंद्र फडके
7. स्त्री- साहित्याचा मागोवा - खंड 1, 2 व 3 - संपादित (भारतीय विद्यापीठ अभिमत विश्वविद्यालय व साहित्यप्रेमी भगीनी मंडल
8. विजय राजाध्यक्ष यांचे कथाविश्व - अलका भोपटकर
9. स्त्रीवादी साहित्यसमीक्षा - अश्विनी धोंगडे
10. स्त्रियांची नवकथा - डॉ. मंगला वरखेडे
11. स्त्रीवादी साहित्य - डॉ. मंगला वरखेडे
12. स्त्री प्रश्नांची वाटचाल - डॉ. विद्युत भागवत
13. स्त्री विकासाच्या पाऊलखुणा: संपा. डॉ. स्वाती कर्वे

10/10/18
8/10/18

08/10/18

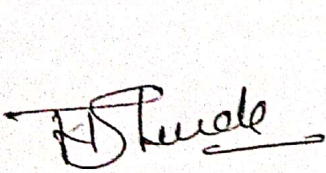
अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 4
भाषा व्यवहार आणि भाषिक कौशल्ये

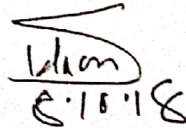
02 क्रेडिट

- घटक 1 : श्रवण कौशल्य - अर्थ, महत्त्व, श्रवण कौशल्यावर परिणाम करणारे घटक, यशस्वी श्रवण करण्यासाठी उपयोगी घटक, श्रवणाच्या चुकीच्या सवयी, उत्तम श्रवनासाठीचे 10 उपाय
- घटक 2 : वाचन कौशल्य - अर्थ, महत्त्व, वाचनाचे प्रकार, उत्तम वाचनासाठी प्रभावी घटक
- घटक 3 : स्मरण कौशल्य - अर्थ, महत्त्व, प्रकार- दीर्घकालीन स्मृती, अल्पकालीन स्मृती, खोत स्मृती, विस्मृती - अर्थ घटक, स्मरण प्रक्रिया, स्मरण शक्ती वाढविण्याचे प्रकार
- घटक 4 : लेखन कौशल्य - अर्थ महत्त्व, लेखन कौशल्य वाढविणारे घटक, काळाचा योग्य वापर, अव्ययांचा योग्य वापर, विराम चिन्हाचा योग्य वापर, लेखनाचे प्रकार - औपचारिक आणि अनौपचारिक, पत्र लेखन, नोकरीचा अर्ज

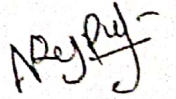
संदर्भ ग्रंथ :-

1. पूर्व तयारी

5.10.18

5/10/18

तृतीय सत्र
अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 1
अर्वाचीन मराठी गद्य

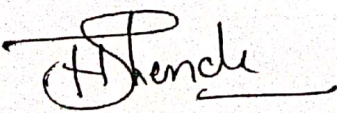
04 क्रेडिट

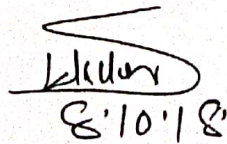
- घटक 1: अर्वाचीन मराठी गद्य : संकल्पना व स्वरूप, अर्वाचीन मराठी निबंधवाङ्मयाचा स्थूल आढावा, मराठी ललित निबंध : एक स्वतंत्र वाङ्मयप्रकार
घटक 2: ललित निबंधाचे उपप्रकार : आठवणी- अनुभव, लघुनिबंध, व्यक्तिचित्रे, प्रवासवर्णन, आणि ललितलेख या प्रकारांची वैशिष्ट्ये, आधुनिक मराठी ललित निबंधाचा स्थूल आढावा
घटक 3: अभ्यासग्रंथ :

1. प्रबोधनाचा पूर्वंग (म. जोतीबा फुले यांचे निवडक लेखन) - संपादक ल. रा. नसिराबादकर
 2. आगरकर लेखसंग्रह - संपा. ग.प्र. प्रधान
- घटक 4. 1. डॉ बाबासाहेब आंबेडकरांचे बहिष्कृत भारतातील अग्रलेख - संपादक रत्नाकर गणवीर
2. पांढरे केस हिरवी मने - वि.द. घाटे
3. ऋतुचक्र - दुर्गा भागवत

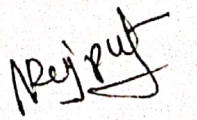
संदर्भ ग्रंथ

1. आधुनिक मराठी गद्याचा पायाभूत अभ्यास - संपा. डॉ. वासुदेव मुलाटे व इतर
2. महात्मा फुले समग्र वाङ्मय - संपा. य.दि. फडके
3. महात्मा फुले : शोधाच्या नव्या दिशा- संपा. हरी नरके
4. मराठी निबंध - लघु निबंध : स्वरूपविवेचन - वि.पा. देऊळगावकर व चंद्रकांत देऊळगावकर
5. प्रदक्षिण खंड 1 व 2 - संपा. कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन
6. आगरकर - य.दि.फडके
7. फुले-आंबेडकर : शोध आणि बोध - भालचंद्र फडके
8. मराठी लघुनिबंधाचा इतिहास - आनंद यादव
9. अर्वाचीन मराठी गद्याची पूर्वपीठिका - गं.बा. सरदार
10. महात्मा फुले : व्यक्ति आणि विचार - गं.बां. सरदार

8/10/18

08/10/18

अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 2
विशेष वाङ्मय प्रकार - नाटक

04 क्रेडिट

घटक - 1 नाटक : व्याख्या आणि स्वरूप

घटक - 2 नाटक : घटक आणि रचना

घटक - 3 नाट्यतंत्र व नाटकाचे प्रकार, उपप्रकार

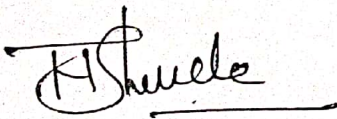
घटक - 4 अभ्यास ग्रंथ

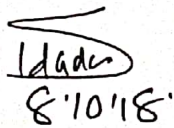
एकच प्याला - राम गणेश गडकरी

चार चौघी - प्रशांत दळवी

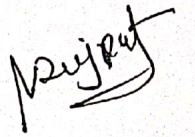
सन्दर्भ ग्रंथ -

1. मराठी नाट्यतंत्र, मो.द. ब्रम्हे, पुणे, सुविचार प्रकाशन मंडल
2. नट, नाटक व नाटककार, वसंत शांताराम देसाई, पुणे, कार्टिनेटल प्रकाशन
3. नाटक' लोक आणि लौकिक, प्रकाश मेदककर, नांदेड, कल्पना प्रकाशन
4. नाट्य निर्मिती, यशवंत केडकर औरंगाबाद, परिमल प्रकाशन
5. मराठी नाट्यलेखन तंत्राची वाटचाल, अरविंद वामन कुलकर्णी, पुणे विहनस प्रकाशन
6. रंगविमर्श, नरहर कुरुंदकर, पुणे इंद्रायणी प्रकाशन
7. शोकनाट्याचे साहित्य रूप, सदा क-हाडे

8/10/18

08/10/18

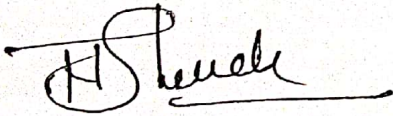
अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 3
साहित्यशास्त्र

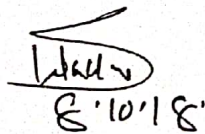
04 क्रेडिट

- घटक 1: साहित्यशास्त्राचे स्थूल स्वरूप : साहित्य म्हणजे काय, साहित्याची प्रयोजने, साहित्याची निर्मितप्रक्रिया, साहित्यप्रकाराची संकल्पना
- घटक 2: प्रमुख साहित्यप्रकारांचे स्वरूप व पृथगात्मक वैशिष्ट्ये, साहित्य आणि इतर ललित कला साहित्यमूल्ये आणि जीवनमूल्ये, साहित्य व समाज : परस्पर संबंध, शैलीविज्ञान
- घटक 3: भारतीय साहित्यशास्त्र : उगम आणि विकास शब्दशक्ती : अभिधा, लक्षणा आणि व्यंजना
- घटक 4: रस संकल्पना, रससूत्रे, रसांची संख्या रस : लौकिक की अलौकिक, रसविधे रस - संकल्पनेचे प्राचीन व अर्वाचीन भाष्यकार.

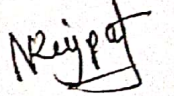
संदर्भग्रंथ

1. भारतीय साहित्यशास्त्र - ग. त्र्यं. देशपांडे
2. रसभावविचार - र.पं. कंगले
3. रसचर्चा - पद्माकर दादेगावकर
4. साहित्य-सिद्धांत, (अनुवाद) - स.गं. मालशे
5. सौंदर्यमीमांसा - रा. भा. पाटणकर
6. टीकाविवेक - श्री .के. श्रीरसागर
7. सौंदर्यविचार - संपा. मुंबई मराठी साहित्य संघ
8. आधुनिक मराठी साहित्यसमीक्षा व रससिद्धांत - लक्ष्मणशास्त्री जोशी
9. काव्यशास्त्र प्रदीप - स.रा. गाडगीळ
10. प्राचीन काव्यशास्त्र - र.पं. कंगले
11. भारतीय साहित्यशास्त्र - राम कापसे
12. नवे साहित्यशास्त्र - यशवंत मनोहर

अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 4

नव वाङ्.मयप्रवाह : ग्रामीण साहित्य

02 क्रेडिट

घटक 1 - ग्रामीणता : संकल्पना, स्वरूप आणि व्याप्ती

घटक 2- ग्रामीण साहित्य' स्वरूप आणि प्रेरणा

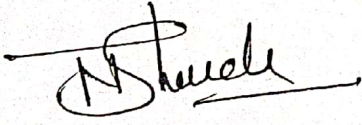
घटक 3 - ग्रामीण साहित्याची भाषा

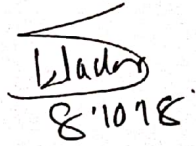
घटक 4 - अभ्यासग्रंथ

धग (कादंबरी) - उद्धव शेलके

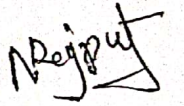
संदर्भग्रंथ

1. ग्रामीण साहित्य : स्वरूप आणि समस्या -आनंद यादव
2. ग्रामीण साहित्य स्वरूप आणि शोध - नागनाथ कोत्तापल्ले
3. ग्रामीण साहित्य : एक चिंतन - द. ता. भोसले
4. ग्रामीण कथा - वासुदेव मुलाटे
5. मराठी प्रादेशिक कादंबरी : तंत्र आणि स्वरूप - मदन कुलकर्णी
6. ग्रामीण वाङ्.मयाचा इतिहास - चंद्रकुमार नलगे
7. मराठी ग्रामीण कवितेचा इतिहास -कैलास सार्वेकर

8/10/18

08/10/18

OR

नव वाङ्मयप्रवाह : आदिवासी साहित्य

02 क्रेडिट

घटक 1 : साहित्यातील प्रवृत्ती आणि प्रवाह : संकल्पना आणि स्वरूप

घटक 2 : नव वाङ्मयप्रवाह व त्यांची सामाजिक व राजकीय पार्श्वभूमी
आदिवासी साहित्यप्रवाह: उगम, विकास, स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये
आदिवासी साहित्याची भाषा

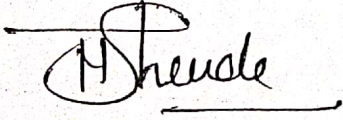
घटक 3 : आदिवासी गद्य साहित्य, स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये
अभ्यासग्रंथ

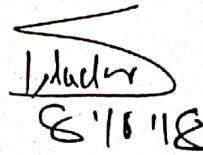
आदोर (आत्मचरित्रात्मक कादंबरी) – नजुबाई गावीत

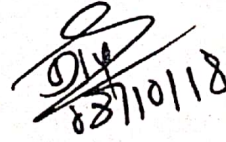
घटक 4 : आदिवासी कविता, स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये
अभ्यासग्रंथ

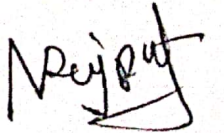
घटक 2 : उलगुलान – भुजंग मेश्राम
संदर्भग्रंथ

1. आदिवासी साहित्य : स्वरूप आणि समीक्षा, विनायक तुमराम
2. शतकातील आदिवासी कविता : विनायक तुमराम
3. मराठी वाङ्मयातील नवे प्रवाह - संपा. शरणकुमार लिंबाळे
4. 'हाकारा' त्रैमासिकाचे अंक
5. आदिवासी समस्या आणि बदलते संदर्भ - डॉ. गोविंद गाणे,

8/10/18

8/10/18

पाठ्यक्रम

एम.ए. मराठी

सत्र : 2019-2021

साहित्य विद्यापीठ

मराठी विभाग

महात्मा गांधी अंतरराष्ट्रीय हिंदी विश्वविद्यालय, वर्धा (महाराष्ट्र)

58

एम.ए.मराठी
सत्र 2019-21
संशोधित पाठ्यचर्या

प्रथम छमाही

पाठ्यचर्या प्रकार	पाठ्यचर्या	क्रेडिट
मूल	प्राचीन व मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयेतिहास.	4
	विशेष ग्रंथकार - संत ज्ञानेश्वर	4
	लोकसाहित्य	4
	मराठीचा भाषावैज्ञानिक अभ्यास	4
ऐच्छिक (कोई एक)	व्यवहारोपयोगी मराठी / मराठी व्याकरण	4
अनिवार्य	कम्प्यूटर- अनुप्रयोग में दक्षता	
	कुल	20

द्वितीय छमाही

पाठ्यचर्या प्रकार	पाठ्यचर्या	क्रेडिट
मूल	प्राचीन व मध्ययुगीन मराठी कविता	4
	विशेष ग्रंथकार संत - तुकाराम	4
	साहित्यप्रकाराचा अभ्यास	4
	भाषा व्यवहार आणि भाषिक कौशल्य	4
ऐच्छिक (कोई एक)	नव वाङ्मय प्रवाह- दलित साहित्य/ नव वाङ्मय प्रवाह - स्त्रीवादी साहित्य	4
अनिवार्य	हिंदी भाषा में दक्षता	
	कुल	20

Shende

Shende
28-9-19

Shende
20/09/19

Shende

तृतीय छमाही

पाठ्यचर्या प्रकार	पाठ्यचर्या	क्रेडिट
मूल	अर्वाचीन मराठी गद्य	4
	विशेष वाङ्मय प्रकार- नाटक	4
	साहित्यशास्त्र	4
ऐच्छिक (कोई एक)	नव वाङ्मय प्रवाह -ग्रामीण साहित्य / नव वाङ्मय प्रवाह- आदिवासी साहित्य	2
आधार ऐच्छिक (कोई एक)	भारतीय चिंतक/ पर्यावरण/ मानवाधिकार/ भारत का संविधान	4
	अन्य विभागों से कोई विषय	2
	कुल	20

चतुर्थ छमाही

पाठ्यचर्या प्रकार	पाठ्यचर्या	क्रेडिट
मूल	अर्वाचीन मराठी कविता	4
	विशेष ग्रंथकार-महात्मा फुले	4
	परियोजना कार्य एवं मौखिकी	4
ऐच्छिक (कोई एक)	भाषांतर मिमांसा/ साहित्य समीक्षा	2
	अन्य विभागों से कोई विषय	4
	अन्य विभागों से कोई विषय	2
	कुल	20

(Handwritten signature)

(Handwritten signature)
20-9-19

(Handwritten signature)
20/09/19

(Handwritten signature)

अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 1
प्राचीन व मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयेतिहास

04 क्रेडिट

घटक 1. वाङ्मयेतिहास : संकल्पना, स्वरूप आणि विविध पद्धती,
प्राचीन-मध्ययुगीन साहित्य : प्रमुख प्रेरणा व स्वरूप

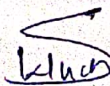
घटक 2. प्राचीन-मध्ययुगीन वाङ्मयीन, सांस्कृतिक, सामाजिक, राजकीय, धार्मिक, पार्श्वभूमी, तिचा
वाङ्मयावरील परिणाम

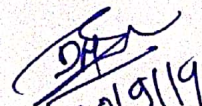
घटक 3. प्राचीन - मध्ययुगीन वाङ्मयातील विविध प्रवाह : संतसाहित्य, महानुभाव साहित्य, पंडिती साहित्य,
बखर वाङ्मय, शाहिरी वाङ्मय

घटक 4. धर्म, पंथ-संप्रदाय आणि वाङ्मय यांचे परस्परसंबंध, हिंदू, जैन, बौद्ध, मुस्लिम, नाथ, वारकरी,
महानुभाव, दत्त, समर्थ, वीरशैव, सूफी इत्यादि पंथ-संप्रदाय, प्राचीन - मध्ययुगीन साहित्य - संस्कृतीची
प्रसारमाध्यमे : भजन, कीर्तन, प्रवचन, दंडार, लळीत, पुराण, लोककला

संदर्भग्रंथ

1. महाराष्ट्र सारस्वत (खंड 1 व खंड 2) - वि.ल.भावे, शं.गां. तुळपुळे
2. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास : भाग 1 ते 7 - अ.ना.देशपांडे
3. महाराष्ट्रातील पांच संप्रदाय - पं.रा.मोकाशी
4. नाथसंप्रदाय - म.रा.जोशी
5. मराठी भाषेचे मूळ - विश्वनाथ खैरे
6. प्राचीन मराठी गद्य : प्रेरणा आणि परंपरा - श्री. रां.कुळकर्णी
7. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप - ह.श्री.शेणोलीकर
8. यादवकालीन महाराष्ट्र - मु.ग.पानसे
9. संतावाङ्मयाची सामाजिक फुलश्रुती - गं.बा.सरदार
10. मराठी साहित्याचे आदिबंध - उषा मा.देशमुख
11. वारकरी संप्रदाय : उदय व विकास - भा. पं..बिहरट, अ.ज्ञा.भालेराव
12. पाच भक्तिसंप्रदाय - र.रा.गोसावी
13. युगप्रवर्तक संत : तुकाराम-रामदास - संपा. शरयू तायवाडे, राजेंद्र वाटाणे, कोमल ठाकरे
14. महाराष्ट्र संस्कृतीची जडणघडण - ह. श्री शेणोलीकर, देशपांडे
15. संत कवयित्री - इंदुमती शेवडे
16. प्राचीन मराठी जैन साहित्य - सुभाषचंद्र अक्कोडे
17. मराठी वीरशैव साहित्य - सुधाकर मोगलेवार
18. मुसलमानांची जुनी मराठी कविता - अ.का. प्रियोळकर
19. मुसलमान मराठी संतकवी - रा.चिं.ढेंरे
20. वाङ्मयेतिहासाची संकल्पना - संपा.द.दि.पुंडे
21. बखर वाङ्मय : उद्गम आणि विकास - बापूजी संकपाळ
22. मराठी लावणी - म.वा.धोंड
23. खिस्ती मराठी वाङ्मय - गंगाधर मोरजे

20/9/19

20/9/19

अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 2
विशेष ग्रंथकार - संत ज्ञानेश्वर

04 क्रेडिट

घटक 1.

विशेष ग्रंथकाराचा अभ्यास : संकल्पना व स्वरूप
लेखकाचे व्यक्तिमत्व व साहित्यनिर्मिती : परस्परसंबंध
यादवकालीन महाराष्ट्रीय सामाजिक, सांस्कृतिक व धार्मिक परिस्थिती
संत ज्ञानेश्वर यांचे जीवनचरित्र व व्यक्तित्वाची जडणघडण

घटक 2.

ज्ञानेश्वरी- अध्याय पहिला (शासकीय राजवाडे प्रत)

घटक 3.

चांगदेव पासष्टी
अमृतानुभव

घटक 4.

हरिपाठ
ज्ञानेश्वरांचे अभंग (निवडक 12 अभंग)

संदर्भग्रंथ

1. श्रीज्ञानदेव : चरित्रात्मक निबंध	मा.दा. आळतेकर
2. ज्ञानेश्वरी : अंतरंग	अनु. कृ. वे गजेंद्रगडकर
3. श्रीज्ञानदेव : चरित्र ग्रंथ व तत्वज्ञान	शं. वा. दांडेकर
4. ज्ञानदेव आणि नामदेव	शं. दा. पेंडसे
5. ज्ञानदेव आणि ज्ञानदेवी	संपा. रा. चिं. ढेरे
6. मराठी कविता : जुनी आणि नवी	वा.ल. कुळकर्णी
7. ज्ञानेश्वरांचे तत्वज्ञान	शं. दा. पेंडसे
8. ज्ञानेश्वर चरित्र आणि संशोधन	रा.ग. हर्षे
9. श्रीज्ञानदेवदर्शन	संपा. ब.स. येरकुटवार
10. ज्ञानेश्वरी-प्रबोध	संपा. शंकर अभ्यंकर
11. ज्ञानेश्वरी : स्वरूप, तत्वज्ञान आणि काव्य	म.वा. धोंड
12. श्रीज्ञानेश्वरदर्शन : भाग 1 व 2	संपा. न. बा. देशमुख
13. ज्ञानदेवांचे व्यक्तिमत्व	सुशीला पाटील
14. ज्ञानेश्वरीतील शिकवण	श्री.मा. कुळकर्णी
15. ज्ञानेश्वरांचे श्रोतृसंवाद	द.भि. कुळकर्णी
16. ज्ञानदेवांचे व्यक्तिमत्व	सुशीला पाटील
17. ज्ञानेश्वरीतील शिकवण	श्री.मा. कुळकर्णी
18. ज्ञानेश्वरांचे श्रोतृसंवाद	द.भि. कुळकर्णी

Handwritten signature

Handwritten signature
20.9.19

Handwritten signature
20/9/19

Handwritten signature

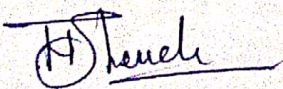
लोकसाहित्य

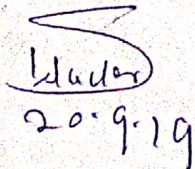
04 क्रेडिट

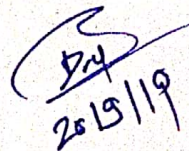
- घटक 1. लोकसाहित्य : संकल्पना, स्वरूप आणि व्याप्ती
मराठी लोकसाहित्य अभ्यासाची परंपरा, लोकसाहित्याचा, इतर शास्त्रांशी अनुबंध
- घटक 2. मराठी लोकगीत : स्वरूप विवेचन आणि प्रकार
कथागीत, ओवी, फेरावरची गाणी, भोंडला, भुलाबाई, नागपंचमी, विधीगीते, शेतकरी गीते, गोंधळी, वासुदेव, पांगूळ, धनगरगीते, पोतराजाची गाणी, शाहिरी कविता, दलित शाहिरी, लावणी, पोवाडा,
- घटक 3. मराठी लोककथा : स्वरूप, विवेचन आणि प्रकार
लोककथांची भारतीय परंपरा, बृहत्कथा, पंचतंत्र, हितोपदेश, वेताळपंचविशी, सिंहासनबत्तीशी, शूकबहात्तरी, जातककथा
- घटक 4. लोकनाटय : स्वरूप आणि प्रकार
प्रयोगरूप लोककला, लोकनृत्य विधी, नाटयविधी, भारतीय लोकनाटयाची परंपरा, भरतप्रणीत नाट्यरूपे, बौद्धकालीन रंगभूमी, जातकातील नाट्य रूपे इ. चा स्थूल परिचय, काही लोकनाट्य प्रकार : कळसूत्रीनाटय, गोंधळ, वाघ्यामुरळी, दशावतार, लळीत, दंडार, कीर्तन, तमाशा, खडी गंमत, भारूड, आदिवासी नृत्य व नाटयरूपे

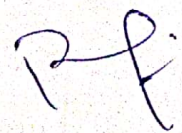
संदर्भग्रंथ

1. लोकसाहित्याची रूपरेषा - दुर्गा भागवत
2. लोकसाहित्याचे स्वरूप - प्रभाकर मांडे
3. लोकसाहित्य : शोध आणि समीक्षा - रा.चिं.ढेंरे
4. मराठी लोकसंस्कृतीचे उपासक - रा.चिं.ढेंरे
5. लोकसाहित्य आणि लोकसंस्कृती- सरोजिनी बाबर
6. लोकसंस्कृती - प्रभाकर मांडे
7. लोकसंस्कृतीची पारंपरिक माध्यमे - शरद व्यवहारे
8. मराठी लोककथा - मधुकर वाकोडे
9. लोकप्रतिभा आणि लोकतत्वे - मधुकर वाकोडे
10. लोकनाटयाची परंपरा - वि.कृ.जोशी
11. स्त्रियांचे खेळ आणि गाणी - सरोजिनी बाबर
12. स्त्रियांची गाथा - न.ह.खोडे
13. गंगासागर - न.ह.खोडे
14. लोकसाहित्य : बदलते संदर्भ बदलती रूपे - गंगाधर मोरजे
15. लोकनागर रंगभूमी - तारा भवाळकर
16. लोकसाहित्यातील स्त्रीप्रतिभा - तारा भवाळकर
17. मराठीचे लोकनाट्य : तमाशा, कला आणि साहित्य - नामदेव व्हटकर
18. खडी गंमत : विदर्भाचे लोकलेणे - हरिश्चंद्र बोरकर
19. दंडारीची लोकसंपदा - हरिश्चंद्र बोरकर

20.9.19

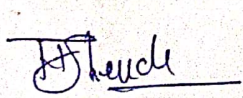

20/9/19

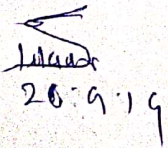

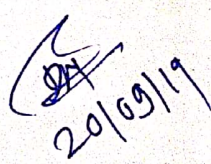
- घटक 1. भाषेचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये आणि कार्य
भाषेच्या व्याख्या, स्वरूप, मानवी व मानवेतर भाषिक संप्रेषण, भाषिक वा भाषेतर संप्रेषण, भाषेबद्दलचे दृष्टिकोण, भाषेचे वैशिष्ट्ये आणि कार्य
- घटक 2. मराठीची पूर्वपीठिका व उत्पत्ती :
भाषाकुलाची संकल्पना, आर्यभाषाकूल व आर्यभारतीय भाषा- मराठी भाषा,
मराठीचा उत्पत्तीकाल, मराठीचा कालिक अभ्यास कालिक अभ्यासाचे स्वरूप व महत्व, कालिक विभागणी
यादवकालीन मराठी
बहामनीकालीन मराठी
शिवकालीन मराठी
पेशवे कालीन मराठी
आंगनकालीन मराठी
- घटक 3. मराठीचा भाषिक अभ्यास.
मराठीचा स्वनिमविन्यास,
मराठीचा पदिमविन्यास,
मराठीचा वाक्यविन्यास,
मराठीचा अर्थविन्यास
आदर्श लिपीचा मूलतत्त्वे व मराठीची लेखनपद्धती
- घटक 4. प्रमाण मराठी व तिच्या बोली :

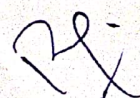
संदर्भग्रंथ

1. मराठी भाषा : उदगम आणि विकास - कृ.पां. कुलकर्णी
2. ध्वनिविचार : ना.गो. कालेकर
3. नागपुरी बोली - व.कृ.व.हाडपांडे
4. बोली भाषांचा अभ्यास - सु.वा. कुलकर्णी
5. यादवकालीन मराठी भाषा - शं.गो.तुळपुळे
6. मराठीचा अर्थविचार - अनुराधा पोतदार
7. मराठीचे व्याकरण - डॉ. लीला गोविलकर
8. मराठी व्याकरणाचा पुनर्विचार - अरविंद मंगरूळकर
9. मराठीची प्रमाण भाषेचे स्वरूप - सुहासिनी लहू
10. अर्वाचीन मराठी - रमेश घोंगडे
11. भाषाविचार आणि मराठी भाषा - गं.ब. ग्रामोपाध्ये

20/9/19

20/09/19

04 क्रेडिट

घटक-१ व्यावहारिक मराठीचे स्वरूप आणि महत्त्व

व्यावहारिक मराठी म्हणजे काय?

व्यावहारिक मराठीचे स्वरूप

व्यावहारिक मराठीच्या अभ्यासाचे महत्त्व

घटक-२ कार्यालयीन पत्र व्यवहार

टिप्पणी लेखन, इतिवृत्त लेखन, अहवालत्मक इतिवृत्त लेखन, सरकारी पत्र, कार्यालयीन आदेश, आदेश, परिपत्रक, स्मरणपत्र, प्रेस नोट, अर्ज, जाहीर निवेदन, माहितीपत्रक

घटक-३ जाहिरात मसुदा लेखन

वृत्तपत्रातील आणि नियतनियतकालिकातील जाहिरात, जाहिरातीचे घटक, मथळा, मुद्रा, घेषवाक्य, मांडणी, आकाशवाणीवरील जाहिरात, दूरचित्रवाणीवरील जाहिरात, जाहिरात संहितेचा नमुना

घटक-४ लेखनविषयक नियम आणि मुद्रितशोधन

अखिल भारतीय मराठी महामंडळाने मान्य केलेले लेखनविषयक नियम, लेखनविषयक शुद्ध शब्दावली, मुद्रितशोधन म्हणजे काय?, मुद्रित शोधकाने लक्षात ठेवावयाच्या गोष्टी, मुद्रितशोधनाच्या खुणांचा तक्ता

संदर्भग्रंथ

1. व्यावहारिक मराठी, कल्याण काळे वा दत्तात्रय पुंडे
2. व्यावहारिक मराठी, स्नेहल तावरे (संपा)
3. उपयोजित मराठी, प्रा. संजय लांडगे
4. व्यावहारिक मराठी, जयश्री पाटणकर, लीला गोविलकर

OR

मराठी व्याकरण

04 क्रेडिट

घटक-१ व्याकरण: स्वरूप आणि व्याप्ती

घटक-२ वर्णमाला, शब्दविचार, शब्दांच्या जाती, शब्द-विकृती, शब्दसिद्धी

घटक-३ वाक्यविचार - वाक्याचे प्रकार, काळ, अर्थ, प्रयोग इ. घटकाच्या विवेचनासह

घटक-४ मराठी व्याकरणाची परंपरा

संदर्भग्रंथ

1. शास्त्रीय मराठी व्याकरण : मो.के. दामले
2. मराठी व्याकरणाची मूलतत्त्वे : ह.ग.केळकर
3. मराठी व्याकरणाचा पुनर्विचार : अरविंद मंगरूळकर
4. मराठी व्याकरण काही समस्या : प्र.ना.दीक्षित
5. मराठी व्याकरणाचे व्याकरण : कृ.पा.कुलकर्णी, ग.मो.पाटील
6. मराठीचे व्याकरण : लीला गोविलकर
7. मराठी व्याकरणाची कुळकथा : अ.का.प्रियोळकर
8. मराठी व्याकरण विवेक : मा.नृ.आचार्य

Handwritten signature

Handwritten signature
20-9-19

Handwritten signature
20/9/19

Handwritten signature

द्वितीय सत्र
अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 1
प्राचीन व मध्ययुगीन मराठी कविता

04 क्रेडिट

- घटक 1. प्राचीन मराठी कविता : स्वरूप, आणि विकास राजकीय, सामाजिक व सांस्कृतिक पार्श्वभूमि, धर्म आणि संप्रदाय, यांच्याशी असणारा साहित्याचा अनुबंध,
- घटक 2. प्राचीन मराठी काव्याच्या : अभंग व ओवी प्राचीन मराठीतील खंडकाव्ये व आख्यानकाव्ये : स्थूल परिचय अभ्यासग्रंथ ज्ञानेश्वरी : अध्याय नववा (ज्ञानेश्वरी 'ची महाराष्ट्र शासन प्रकाशित राजवाडे प्रत) महदंबेचे धवळे : संपादक - सुहासिनी इलेंकर
- घटक 3. मध्ययुगीन मराठी साहित्याची राजकीय, सामाजिक, सांस्कृतिक पार्श्वभूमि, पंडिती काव्य व शाहिरी काव्य यांचा स्थूल परिचय, भारूड, लावणी, पोवाडा इ. प्रकारांचा स्थूल परिचय
- घटक 4. अभ्यासग्रंथ. दमयंती सूवयंवर : रघुनाथ पंडित - संपादक अ.का.प्रियोळकर. पैजण - म.ना. अदवंत संदर्भग्रंथ

1. महाराष्ट्र सारस्वत (खंड 1 व खंड 2) - वि.ल.भावे, शं.गां. तुळपुळे
2. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास : भाग 1 ते 7 - अ.ना.देशपांडे
3. महाराष्ट्रातील पांच संप्रदाय - पं.रा.मोकाशी
4. नाथसंप्रदाय - म.रा.जोशी
5. मराठी भाषेचे मूळ - विश्वनाथ खैरे
6. प्राचीन मराठी गद्य : प्रेरणा आणि परंपरा - श्री. रां.कुळकर्णी
7. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप - ह.श्री.शेणोलीकर
8. यादवकालीन महाराष्ट्र - मु.ग.पानसे
9. संतावाङ्मयाची सामाजिक फुलश्रुती - गं.बा.सरदार
10. मराठी साहित्याचे आदिबंध - उषा मा.देशमुख
11. वारकरी संप्रदाय : उदय व विकास - भा. पं. बिहरट, अ.ज्ञा.भालेराव
12. पाच भक्तिसंप्रदाय - र.रा.गोसावी
13. संत, पंत व तंत - श्री म. माटे
14. ज्ञानदेव आळणि नामदेव : शं.दा.पेंडसे
15. ज्ञानदेव आणि ज्ञानदेवी : संपा. रा.चिं.ढेंरे
16. मराठी कविता : जुनी आणि नवी - वा. ल. कुळकर्णी
17. ज्ञानेश्वरांचे तत्वज्ञान - शं.दा. पेंडसे
18. ज्ञानेश्वर चरित्र आणि संशोधन - रा.ग. हर्षे
19. श्रीज्ञानदेवदर्शन - संपा. ब.स. येरकुंटवार
20. ज्ञानेश्वरी-प्रबोध - संपा.शंकर अभ्यंकर
21. ज्ञानेश्वरी : स्वरूप, तत्वज्ञान आणि काव्य - म.वा.धोंड
22. मराठी आख्यान कविता - ग.ब.ग्रामोपाध्ये
23. महाकाव्य : स्वरूप आणि समीक्षा - द.भि.कुळकर्णी
24. महदंबेचे धवळे - संपा. मदन कुळकर्णी
25. मराठी लावणी - म.वा. धोंड
26. मराठी शाहीर - श्री.म.वर्दे
27. मध्ययुगीन मराठी साहित्य : एक पुनर्विचार - श्री. र. कुळकर्णी
28. पंडित कवी - के. ना.वाटवे

Shenckle

20.9.19

20/9/19

20

अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 2
विशेष ग्रंथकार : संत तुकाराम

50

04 क्रेडिट

घटक 1: संत तुकाराम : चरित्र आणि व्यक्तिमत्त्व

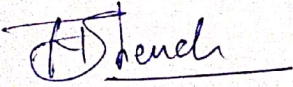
घटक 2: तुकारामकालीन सामाजिक, राजकीय, सांस्कृतिक, धार्मिक परिस्थितीचा स्थूल आढावा

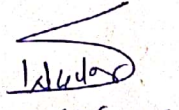
घटक 3: अभ्यासग्रंथ तुकारामगाथा (निवडक अभंग)

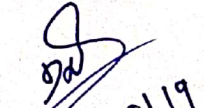
घटक 4: तुकारामांची काव्यदृष्टी वा भाषाशैली

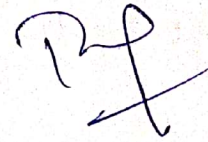
संदर्भग्रंथ

1. तुकारामगाथा - महाराष्ट्र शासनाने प्रकाशित केलेली आवृत्ती
2. तुकाराम व्यक्तित्व आणि कवित्व - किशोर सानप व तायडे
3. विद्रोही तुकाराम - आ.ह.साळुंखे
4. वारकरी संप्रदाय : उदय व विकास - भा. पं. बिहरट, अ.ज्ञा.भालेराव
5. पाच भक्तिसंप्रदाय - र.रा.गोसावी
6. युगप्रवर्तक संत : तुकाराम-रामदास - संपा. शरयू तायवाडे, राजेंद्र वाटाणे, कोमल ठाकरे
7. महाराष्ट्र संस्कृतीची जडणघडण - ह. श्री शेणोलीकर, देशपांडे
8. तुकारामाचे निवडक अभंग - संपा. प्र.न. जोशी
9. तुकारामाचे निवडक अभंग - श्री.म.पिंगेवा गजमल माळी
10. संत तुकारामाची जीवननिष्ठा - ल.का.मोहरीट

20/9/19

20/9/19

अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 3
साहित्यप्रकाराचा अभ्यास

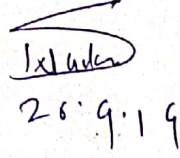
04 क्रेडिट

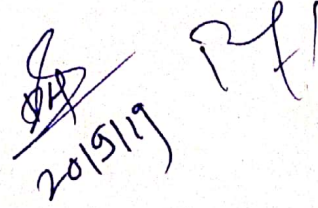
- घटक 1: साहित्यप्रकाराची संकल्पना व स्वरूप
घटक 2: प्रमुख साहित्यप्रकारांची ठळक वैशिष्ट्ये
कविता, कथा, कादंबरी, नाटक, आत्मचरित्र
घटक 3: विशेष साहित्यप्रकार - कथा
कथा - संकल्पना व स्वरूप
कथेचे घटक, कथेचे आशयतत्व व अभिव्यक्तिरूप, मराठी कथेची ऐतिहासिक जडण घडण
घटक 4: अभ्यासग्रंथ
१, तलावातील चांदणे- गंगाधर गाळगीळ
२, फिनिक्सच्या राखेतून उठला मोर - जयंत पवार

संदर्भ ग्रंथ

1. साहित्यप्रकाराचा अभ्यास - मिलिंद मालशे
2. साहित्य : अध्यापन आणि प्रकार, संपादक श्री.पु. भागवत, डॉ. सुधीर रसाळ
3. साहित्याचा अभ्यास - मंचरकर

26.9.19

20/9/19

अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 4
भाषा व्यवहार आणि भाषिक कौशल्य

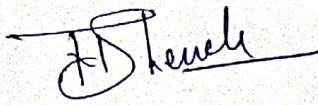
48

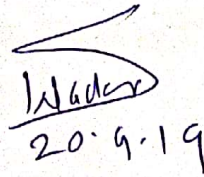
04 क्रेडिट

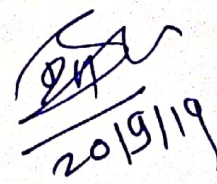
- घटक 1 : श्रवण कौशल्य - अर्थ, महत्त्व, श्रवण कौशल्यावर परिणाम करणारे घटक, यशस्वी श्रवण करण्यासाठी उपयोगी घटक, श्रवणाच्या चुकीच्या सवयी, उत्तम श्रावनासाठीचे 10 उपाय
- घटक 2: वाचन कौशल्य - अर्थ, महत्त्व, वाचनाचे प्रकार, उत्तम वाचनासाठी प्रभावी घटक
- घटक 3: स्मरण कौशल्य - अर्थ, महत्त्व, प्रकार- दीर्घकालीन स्मृती, अल्पकालीन स्मृती, खोत स्मृती, विस्मृती - अर्थ घटक, स्मरण प्रक्रिया, स्मरण शक्ती वाढविण्याचे प्रकार
- घटक 4 : लेखन कौशल्य - अर्थ महत्त्व, लेखन कौशल्य वाढविणारे घटक, काळाचा योग्य वापर, अव्ययांचा योग्य वापर, विराम चिन्हाचा योग्य वापर, लेखनाचे प्रकार - औपचारिक आणि अनौपचारिक, पत्र लेखन, नौकरीचा अर्ज

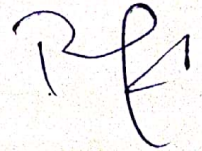
संदर्भ ग्रंथ

1. व्यावहारिक मराठी, कल्याण काळे वा दत्तात्रय पुंडे
2. व्यावहारिक मराठी, स्नेहल तावरे (संपा)
3. उपयोजित मराठी, प्रा. संजय लांडगे
4. व्यावहारिक मराठी, जयश्री पाटणकर, लीला गोविलकर

20.9.19

20/9/19

ऐच्छिक अभ्यास पत्रिका - 5
नव वाङ्मयप्रवाह - दलित साहित्य

04 क्रेडिट

घटक 1: साहित्यातील प्रवृत्ती आणि प्रवाह : संकल्पना आणि स्वरूप

घटक 2: नव वाङ्मयप्रवाह व त्यांची सामाजिक व राजकीय पार्श्वभूमी दलित साहित्यप्रवाह: उगम, विकास,
स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये दलित साहित्याची भाषा

घटक 3: दलित गद्य साहित्य स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये अभ्यासग्रंथ
हकीकत आणि जटायू (कथासंग्रह) - केशव मेश्राम

घटक 4: दलित कविता स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये

अभ्यासग्रंथ

गोलपिठा - नामदेव ढसाळ

संदर्भ ग्रंथ

1. दलित साहित्य : वेदना आणि विद्रोह - भालचंद्र फडके
2. दलित साहित्य : सिद्धांत आणि स्वरूप - यशवंत मनोहर
3. दलित साहित्य : आजचे क्रांतिविज्ञान - भालचंद्र फडके
4. दलित कविता - म.सु.पाटील
5. दलितांची आत्मकथने - वासुदेव मुलाटे
6. दलित रंगभूमी - संपा. - डॉ. भालचंद्र फडके
7. दलित कथा : उद्गम आणि विकास - प्रकाश खरात
8. निळी पहाट - प्रा.रा.रा. जाधव
9. साहित्य : ग्रामीण आणि दलित - संपा. नंदपुरे, निघोट, वाटाणे लांबट
10. स्त्रीवादी समीक्षा : स्वरूप आणि उपयोजन - अश्विनी धोंगडे
11. 1960 नंतरची सामाजिक परिस्थिती व साहित्यातील नवे प्रवाह - आनंद यादव
12. आधुनिक मराठी कवयित्रींची कविता - रा.ग. जाधव
13. कथा गौरीची - संपा. विद्या बाळ व इतर
14. स्त्रीवाद - संपा. सुमती लांडे
15. आंबेडकरवादी मराठी साहित्य - यशवंत मनोहर
16. दलित साहित्य : एक अभ्यास : संपा. अर्जुन डांगळे,
17. आंबेडकरी विचार आणि साहित्य : आविनाश डोळस,
18. दलित आत्मकथन : संपा. गंगाधर पानतावणे,
19. दलित साहित्य चर्चा आणि चिंतन : संपा. गंगाधर पानतावणे
20. दलित साहित्य : दिशा आणि दिशांतर - दत्ता भगत

HShende

Wade
20.9.19

DN
20/9/19

Rf

Or

नव वाङ्मय प्रवाह – स्त्रीवादी साहित्य

04 क्रेडिट

- घटक 1 : साहित्यातील प्रवृत्ती आणि प्रवाह : संकल्पना आणि स्वरूप
 घटक 2 : नव वाङ्मयप्रवाह व त्यांची सामाजिक व राजकीय पार्श्वभूमि
 स्त्रीवादी साहित्यप्रवाह: उगम, विकास, स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये
 स्त्रीवादी साहित्याची भाषा
 घटक 3 : स्त्रीवादी गद्य साहित्य स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये
 अभ्यासग्रंथ

विदेही (कथा) – विजया राजाध्यक्ष

- घटक 4 : स्त्रीवादी कविता स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये
 अभ्यासग्रंथ

दिगंत – अनुराधा पाटील

संदर्भग्रंथ

1. स्त्रीवादी समीक्षा : स्वरूप आणि उपयोजन - अश्विनी धोंगडे
2. 1960 नंतरची सामाजिक परिस्थिती व साहित्यातील नवे प्रवाह - आनंद यादव
3. आधुनिक मराठी कवयित्रींची कविता - रा.ग. जाधव
4. कथा गौरीची - संपा. विद्या बाळ व इतर
5. स्त्रीवाद - संपा. सुमती लांडे
6. मराठी लेखिका चिंता आणि चिंतन - भालचंद्र फडके
7. स्त्री- साहित्याचा मागोवा - खंड 1, 2 व 3 - संपादित (भारतीय विद्यापीठ अभिमत विश्वविद्यालय व साहित्यप्रेमी भगीनी मंडल)
8. विजय राजाध्यक्ष यांचे कथाविश्व - अलका भोपटकर
9. स्त्रीवादी साहित्यसमीक्षा - अश्विनी धोंगडे
10. स्त्रियांची नवकथा - डॉ. मंगला वरखेडे
11. स्त्रीवादी साहित्य - डॉ. मंगला वरखेडे
12. स्त्री प्रश्नांची वाटचाल - डॉ. विद्युत भागवत
13. स्त्री विकासाच्या पाऊलखुणा: संपा. डॉ. स्वाती कर्वे

Shinde

Madan
20/9/19

8
20/9/19

R

तृतीय सत्र
अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 1
अर्वाचीन मराठी गद्य

04 क्रेडिट

घटक 1: अर्वाचीन मराठी गद्य : संकल्पना व स्वरूप : संकल्पना व स्वरूप आधुनिक मराठी गद्याची पूर्वपीठिका
घटक 2: ललित गद्य: संकल्पना व स्वरूप ललित गद्य लेखनाची आशयगत व अभिव्यक्तिपर बैविध्यपूर्णता
ललित गद्याचे प्रकार

घटक 3: वैचारिक गद्य : संकल्पना व स्वरूप

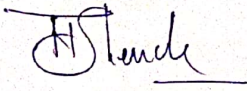
वैचारिक साहित्यामागील तात्विक भूमिका, उगम, उद्दिष्ट्ये, आशयसूत्रे, अभिव्यक्तिरूप

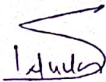
घटक 4. 1. ऋतुचक्र - दुर्गा भागवत

2. डॉ बाबासाहेब आंबेडकरांचे बहिष्कृत भारतातील अग्रलेख - संपादक रत्नाकर गणवीर

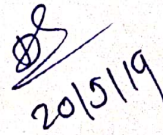
संदर्भ ग्रंथ

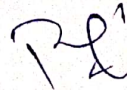
1. आधुनिक मराठी गद्याचा पायाभूत अभ्यास - संपा. डॉ. वासुदेव मुलाटे व इतर
2. मराठी निबंध - लघु निबंध : स्वरूपविवेचन - वि.पा. देऊळगावकर व चंद्रकांत देऊळगावकर
3. प्रदक्षिण खंड 1 व 2 - संपा. कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन
4. आगरकर - य.दि. फडके
5. फुले-आंबेडकर : शोध आणि बोध - भालचंद्र फडके
6. मराठी लघुनिबंधाचा इतिहास - आनंद यादव
7. अर्वाचीन मराठी गद्याची पूर्वपीठिका - गं.बा. सरदार
8. महात्मा फुले : व्यक्ति आणि विचार - गं.बां. सरदार
9. आधुनिक मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी - गो.म. कुलकर्णी
10. आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास : खंड 1,2 अ.ना. देशपांडे
11. आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास : खंड 4,5,6 महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे

20.9.19

20/5/19

अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 2
विशेष वाङ्मय प्रकार - नाटक

04 क्रेडिट

विशेष वाङ्मय प्रकार - नाटक

घटक -1 नाटक : व्याख्या आणि स्वरूप

घटक -2 नाटक : घटक आणि रचना

घटक -3 नाट्यतंत्र व नाटकाचे प्रकार, उपप्रकार

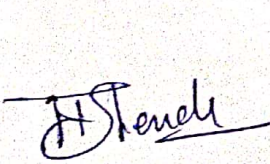
घटक -4 अभ्यास ग्रंथ

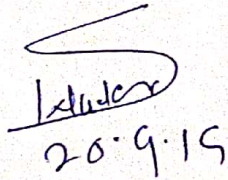
एकच प्याला - राम गणेश गडकरी

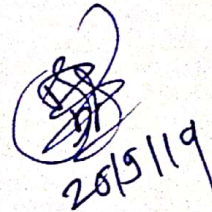
चार चौघी - प्रशांत दळवी

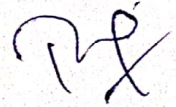
सन्दर्भ ग्रंथ -

1. मराठी नाट्यतंत्र, मो.द. ब्रम्हे, पुणे, सुविचार प्रकाशन मंडल
2. नट, नाटक व नाटककार, वसंत शांताराम देसाई, पुणे, काटिनेंटल प्रकाशन
3. नाटक' लोक आणि लौकिक, प्रकाश मेदककर, नांदेड, कल्पना प्रकाशन
4. नाट्य निर्मिती, यशवंत केडकर औरंगाबाद, परिमल प्रकाशन
5. मराठी नाट्यलेखन तंत्राची वाटचाल, अरविंद वामन कुलकर्णी, पुणे व्हिनस प्रकाशन
6. रंगविमर्श, नरहर कुरुंदकर, पुणे इंद्रायणी प्रकाशन
7. शोकनाट्याचे साहित्य रूप, सदा कर्हाड

20.9.19

20/9/19

अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 3
साहित्यशास्त्र

04 क्रेडिट

- घटक 1: साहित्यशास्त्राचे स्थूल स्वरूप : साहित्य म्हणजे काय, साहित्याची प्रयोजने, साहित्याची निर्मितप्रक्रिया, साहित्यप्रकाराची संकल्पना
- घटक 2: प्रमुख साहित्यप्रकारांचे स्वरूप व पृथगात्मक वैशिष्ट्ये, साहित्य आणि इतर ललित कला साहित्यमूल्ये आणि जीवनमूल्ये, साहित्य व समाज : परस्पर संबंध, शैलीविज्ञान
- घटक 3: भारतीय साहित्यशास्त्र : उगम आणि विकास शब्दशक्ती : अभिधा, लक्षणा आणि व्यंजना
- घटक 4: रस संकल्पना, रससूत्रे, रसांची संख्या रस : लौकिक की अलौकिक, रसविधे रस - संकल्पनेचे प्राचीन व अर्वाचीन भाष्यकार.

संदर्भग्रंथ

1. भारतीय साहित्यशास्त्र - ग. त्र्यं. देशपांडे
2. रसभावविचार - र.पं. कंगले
3. रसचर्चा - पद्माकर दादेगावकर
4. साहित्य-सिद्धांत, (अनुवाद) - स.गं. मालशे
5. सौंदर्यमीमांसा - रा. भा. पाटणकर
6. टीकाविवेक - श्री .के. श्रीरसागर
7. सौंदर्यविचार - संपा. मुंबई मराठी साहित्य संघ
8. आधुनिक मराठी साहित्यसमीक्षा व रससिद्धांत - लक्ष्मणशास्त्री जोशी
9. काव्यशास्त्र प्रदीप - स.रा. गाडगीळ
10. प्राचीन काव्यशास्त्र - र.पं. कंगले
11. भारतीय साहित्यशास्त्र - राम कापसे
12. नवे साहित्यशास्त्र - यशवंत मनोहर

Shende

Wadkar
20/9/19

Sh
20/5/19

Pl'

02 क्रेडिट

घटक 1 - ग्रामीणता : संकल्पना, स्वरूप आणि व्याप्ती

घटक 2- ग्रामीण साहित्य' स्वरूप आणि प्रेरणा

घटक 3 - ग्रामीण साहित्याची भाषा

घटक 4 - अभ्यासग्रंथ

धग (कादंबरी) - उद्धव शेडके

संदर्भग्रंथ

1. ग्रामीण साहित्य : स्वरूप आणि समस्या -आनंद यादव
2. ग्रामीण साहित्य स्वरूप आणि शोध - नागनाथ कोतापल्ले
3. ग्रामीण साहित्य : एक चिंतन - द. ता. भोसले
4. ग्रामीण कथा - वासुदेव मुलाटे
5. मराठी प्रादेशिक कादंबरी : तंत्र आणि स्वरूप - मदन कुलकर्णी
6. ग्रामीण वाङ्मयाचा इतिहास - चंद्रकुमार नलगे
7. मराठी ग्रामीण कवितेचा इतिहास -कैलास सार्वेकर

OR

नव वाङ्मय प्रवाह : आदिवासी साहित्य

02 क्रेडिट

घटक 1 : साहित्यातील प्रवृत्ती आणि प्रवाह : संकल्पना आणि स्वरूप

घटक 2 : नव वाङ्मयप्रवाह व त्यांची सामाजिक व राजकीय पार्श्वभूमि
आदिवासी साहित्यप्रवाह: उगम, विकास, स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये
आदिवासी साहित्याची भाषा

घटक 3 : आदिवासी गद्य साहित्य, स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये
अभ्यासग्रंथ

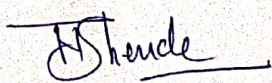
आदोर (आत्मचरित्रात्मक कादंबरी) - नजुबाई गावीत

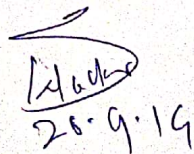
घटक 4 : आदिवासी कविता, स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये
अभ्यासग्रंथ

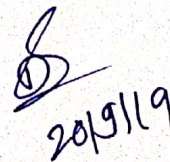
घटक 2 : उलगुलान - भुजंग मेश्राम

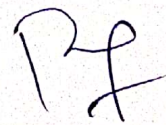
संदर्भग्रंथ

1. आदिवासी साहित्य : स्वरूप आणि समीक्षा, विनायक तुमराम
2. शतकातील आदिवासी कविता : विनायक तुमराम
3. मराठी वाङ्मयातील नवे प्रवाह - संपा. शरणकुमार लिंवाले
4. 'हाकारा' त्रैमासिकाचे अंक
5. आदिवासी समस्या आणि बदलते संदर्भ - डॉ. गोविंद गारे,

20.9.19

20/9/19

चतुर्थ सत्र
अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 1
अर्वाचीन मराठी कविता

41

04 क्रेडिट

- घटक 1 : कविता : वाङ्मयप्रकाराचे स्वरूप आणि घटक
प्रमुख अर्वाचीन काव्यप्रकारांचा परिचय
- घटक 2 : अर्वाचीन मराठी कविता : उगम आणि विकास (स्थूल आढावा)
- घटक 3 : अभ्यासग्रंथ
1. हरपले श्रेय (केशवसुतांची निवडक कविता : संपा. रा.श्री जोग)
- घटक 4 :
1. मढेकरांची कविता - (वा.सी. मढेकर)
2. सनद (नारायण सुर्वे)

संदर्भ ग्रंथ

1. कविता : संकल्पना, निर्मिती आणि समीक्षा - वसंत पाटणकर
2. काही मराठी कवी : जाणिव आणि शैली - सुधीर रसाल
3. अर्वाचीन मराठी काव्यदर्शन - अक्षयकुमार काले
4. मराठी कविता आणि आधुनिकता - यशवंत मनोहर
5. मराठी कविता : स्वरूप आणि विवेचन - निशिकांत ठकार
6. साठोत्तरी मराठी कविता व कवी - रा.ग. जाधव
7. स्वातंत्र्योत्तर मराठी कविता - संपा. सुषमा करोगल
8. कविता आणि प्रतिमा - सुधीर रसाल
9. मराठी काव्याचे मानदंड : भाग 1 व भाग 2, स.रा. गाडगील
10. केशवसुत समीक्षा - संपा, नाडकर्णी, कामत व इतर
11. गोविंदाग्रज समीक्षा - अक्षयकुमार काले
12. बालकवींचे काव्यविश्व - म.सु. पाटील
13. बालकवींची कविता : तीन संदर्भ - रमेश तेंडुलकर

H. Shinde

Wadekar
20.9.14

20/9/14

R.

अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 2
विशेष ग्रंथकार : महात्मा जोतीराव फुले

40 5

04 क्रेडिट

घटक 1 : महात्मा फुले व्यक्तित्व आणि विचार

घटक 2 : कविता- निर्मिकाचा शोध, छत्रपती शिवाजी राजे भोसले यांचा पवाडा अखंडादी काव्यरचना

घटक 3 : सत्सार - अंक 1 व अंक 2

घटक 4 : वैचारिक - गुलामगिरी, ब्राम्हणाचे कसब, इशारा

संदर्भग्रंथ

1. महात्मा फुले समग्र वाङ्मय - संपादक य.दि. फडके
2. महात्मा फुले गौरव ग्रंथ संपादक- पी.बी.साळुंखे
3. महात्मा फुले व्यक्तित्व आणि विचार - गं.बा.सरदार
4. सत्यशोधक समाजाचा जाहिरनामा - डॉ. यशवंत मनोहर
5. महात्मा जोतीराव फुले - धनंजय कीर
6. ज्योतीराव फुल्यांचा सुधारणावाद - डॉ. निलकंठ बोरोडे

H. Shinde

lalada
20.9.19

20/9/19

Rf

भाषांतरमीमांसा

02 क्रेडिट

घटक 1 : भाषांतर: संकल्पना वा स्वरूप, भाषांतराचे प्रकार: अनुवाद, रूपांतर व भाषांतर

घटक 2 : अनुवाद : शास्त्र आणि कला, भाषांतरकार्यातील समस्या

घटक 3 : ललित साहित्यकृतीचे भाषांतर, मराठीतील भाषांतरित साहित्याचा आढावा

भाषांतर आणि तौलनिक साहित्याभ्यास : परस्परसंबंध

घटक 4 : परकीय भाषांमधील साहित्यकृतींची मराठी भाषांतरे, भारतीय भाषांमधील साहित्यकृतींची मराठी भाषांतरे

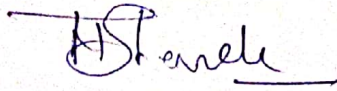
संदर्भग्रंथ

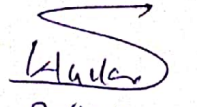
सैद्धांतिक ग्रंथ

1. भाषांतरमीमांसा - कल्याण काळे व अंजली सोमण
2. भाषांतर - सदा का-हाडे
3. भाषांतर भाषा - विलास सारंग
4. भाषांतरविद्या : स्वरूप आणि विवेचन - संपा. रमेश वरखेडे
5. अनुवाद : स्वरूप आणि विवेचन - य.च.म.मु.विद्यापीठ
6. भाषांतर : शास्त्र की कला - म.वि. फाटक व रजनी ठकार

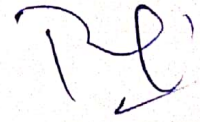
ललित ग्रंथ

1. अर्धीमुर्धी कहाणी - इंदिरा गोस्वामी (अनुवाद अर्चना मिरजकर)
2. रसिदी टिकट - अमृता प्रीतम (अनुवाद मुरलीधर शहा)
3. नाच ग घुमा - माधवी देसाई

20.9.19

20/9/19

OR

अनिवार्य अभ्यास पत्रिका - 3

साहित्य समीक्षा

02 क्रेडिट

घटक 1 : समीक्षेची संकल्पना, साहित्य - समीक्षेची उद्दिष्टे, संशोधन व समीक्षा : परस्परसंबंध समीक्षेतील आस्वाद,

आकलन व मूल्यमापन यांचे स्थान

घटक 2 : आदर्श समीक्षेचे गुणधर्म, मराठी समीक्षेची वाटचाल,

समीक्षेच्या विविध पद्धती, आधुनिक समीक्षा- सिद्धांत

घटक 3 : कलावादी समीक्षापद्धती, जीवनवादी समीक्षापद्धती

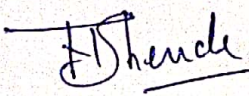
समीक्षा सैद्धांतिक आणि उपयोजित, आस्वादक समीक्षा, रूपवादी समीक्षा,

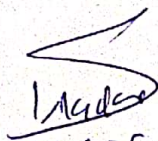
घटक 4 : चरित्रात्मक समीक्षाद्व मानसशास्त्रीय समीक्षा, आदिबंधात्मक समीक्षा

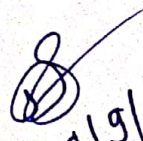
ऐतिहासिक समीक्षा, समाजशास्त्रीय समीक्षा

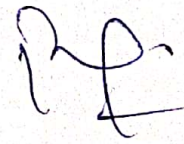
संदर्भग्रंथ

1. आधुनिक समीक्षा सिद्धांत - मिलिंद मालशे, अशोक जोशी
2. समीक्षेची नवी रूपे - गंगाधर पाटील
3. विसाव्या शतकातील मराठी समीक्षा - संपा. विलास खोले
4. शैलीवैज्ञानिक समीक्षा - रमेश धोंगडे
5. रसास्वाद : वाङ्मय आणि कला - माधव आचवल
6. रसग्रहण : कला आणि स्वरूप - गो. मु. कुलकर्णी
7. नवसमीक्षा : काही विचार प्रवाह - संपा. गो. मु. कुलकर्णी
8. वाङ्मयीन रसास्वाद - भीमराव कुलकर्णी
9. साहित्याचे तत्वज्ञान - वि. ना ढवले
10. मराठी टीका - संपा. वसंत दावतर
11. आत्मलक्षी समीक्षा - रमेश धोंगडे
12. टीकाविवेक - श्री.के. क्षीरसागर
13. साठोत्तरी मराठी समीक्षा - केशव सत्रे

26.9.19

20/9/19

परियोजना कार्य एवं मीखिकी

- घटक
- 1- शोध एवं प्रकाशन के दायित्व पूर्ण आचरण ।
 - 2- अकादमिक सत्यनिष्ठा ।
 - 3- अकादमिक सत्यनिष्ठा के आधारभूत सिद्धांत ।
 - 4- साहित्यिक चोरी की परिभाषा ।
 - 5- साहित्यिक चोरी के प्रकार ।
 - 6- प्रतिलिप्याधिकार के नियम
 - 7- साहित्यिक चोरी रोकने के उपाय ।
 - 8- शोध एवं प्रकाशन के दायित्वपूर्ण आचरण संबंधी मूल तत्व ।

J. Shende

K. G. G. G.

20.9.19

8
20/9/19

14

महात्मा गांधी अंतरराष्ट्रीय हिंदी विश्वविद्यालय, वर्धा
साहित्य विद्यापीठ, मराठी विभाग
मराठी भाषा में सर्टिफिकेट
(सत्र 2015 - 16 से लागू)

प्रस्तावना

यह पाठ्यक्रम उन विद्यार्थियों के लिए है जिनका मराठी भाषा से अभी तक कोई परिचय नहीं है। यह पाठ्यक्रम मराठी भाषा का सामान्य परिचय के साथ ही रोजगार की संभावनाओं को समाहित कर विकसित किया गया है। इस कोर्स को पूर्ण करने पर विद्यार्थी मराठी भाषा में डिप्लोमा कर सकता है। इसका लक्ष्य मराठी भाषा एवं संस्कृति से सामान्य परिचय एवं उच्चतर अध्ययन के लिए विद्यार्थियों को तैयार करना है।

अर्हता - किसी भी मान्यताप्राप्त बोर्ड से किसी भी अनुशासन में न्यूनतम 50 % (अनुसूचित जाति, अनुसूचित जन जाति अंकों के साथ (प्रतिशत 45 /जन/) प्रतिशत 50
समकक्ष परीक्षा उत्तीर्ण अथवा उच्चतर उपाधि प्राप्त। 2+10 अथवा

अवधि - पाठ्यक्रम की अवधि दो सेमेस्टर होगी। (एक अकादमिक सत्र)

प्रश्नपत्र - पहले सेमेस्टर में दो प्रश्नपत्र और दूसरे सेमेस्टर में दो प्रश्नपत्र।

अध्यापन-अवधि- प्रत्येक सेमेस्टर में प्रति प्रश्नपत्र घंटे 60। 1 क्रेडिट के लिए निर्धारित अवधि 30 घंटे होगी।

सेमेस्टर	पाठ्यचर्या कोड	प्रश्नपत्र	क्रेडिट	संपर्क कक्षाएँ	ट्यूटोरियल/प्रायोगिक
सेमेस्टर-1	MLC101	मराठी भाषा परिचय एवं व्याकरण—1	(1+3)4	45 घंटे	15 घंटे
	MLC0102	भाषाबोध और संप्रेषण-1	(1+3)4	45 घंटे	15 घंटे
	MLC0103	मौखिकी	2		
सेमेस्टर-2	MLC0201	मराठी भाषा परिचय एवं व्याकरण—2	(1+3)4	45 घंटे	15 घंटे
	MLC0202	भाषाबोध और संप्रेषण - 2	(1+3)4	45 घंटे	15 घंटे
	MLC0203	मौखिकी	2		

सेमेस्टर-I
पाठ्यचर्या- I (MLC101): मराठी भाषा परिचय एवं व्याकरण—1

पाठ्यचर्या- I : मराठी भाषा परिचय एवं व्याकरण—1		संपर्क कक्षाएं/ ट्यूटोरियलप्रायोगिक/
मोड्यूल Module I		15 घंटे
1	मराठी भाषा का सामान्य परिचय लिपि और उच्चारण, अंक लेखन	7घंटे
2	आधारभूत शब्दावली परिचय	घंटे 8
मोड्यूल Module II		15 घंटे
3	अभिवादन एवं विभिन्न स्थलो पर वार्तालाप	7घंटे
4	मराठी की आधारभूत क्रियाएं एवं उनके विविध कालिक रूप	घंटे 8
मोड्यूल Module - III		15 घंटे
5	सरल वाक्य- काल, पक्ष, वृत्ति	7घंटे
6	संयुक्त तथा मिश्र वाक्य रचना	घंटे 8
मोड्यूल ModuleIV		15 घंटे
7	रचना अभ्यास (नियंत्रित)	7घंटे
8	रचना अभ्यास (मुक्त)	घंटे 8

पाठ्यचर्या- II (MLC0102) : भाषाबोध और संप्रेषण-1

पाठ्यचर्या- - भाषाबोध और संप्रेषण -1		संपर्क कक्षाएं/ ट्यूटोरियलप्रायोगिक/
मोड्यूल (Module)- I		15 घंटे
1	संभाषण अभ्यास	7घंटे
2	विभिन्न स्थलो पर वार्तालाप	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- II		15 घंटे
3	गद्य पाठ आधारित अभ्यास	7घंटे
4	पद्य पाठ आधारित अभ्यास	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- III		15 घंटे
5	मराठी भाषा की पूर्वपिठिका	7घंटे
6	मराठी का राष्ट्रीय एवं अंतरराष्ट्रीय विस्तार	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- IV		15 घंटे
7	नियंत्रित रचना अभ्यास	घंटे 7
8	मुक्त रचना अभ्यास	घंटे 8

सेमेस्टर-II
पाठ्यचर्या- III (MLC201) : मराठी भाषा परिचय एवं व्याकरण—2

पाठ्यचर्या- III-संप्रेषण और व्याकरण : II		संपर्क कक्षाएं/ ट्यूटोरियलप्रायोगिक/
मोड्यूल (Module)- I		15 घंटे
1	व्याकरण आधारित अभ्यास	7घंटे
2	संभाषण अभ्यास	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- II		15 घंटे
3	गद्य पाठ आधारित अभ्यास	7घंटे
4	पद्य पाठ आधारित अभ्यास	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- III		15 घंटे
5	अनुवाद मराठी से हिंदी	7घंटे
6	अनुवाद हिंदी से मराठी	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- IV		15 घंटे
7	रचना अभ्यास (नियंत्रित)	7घंटे
8	रचना अभ्यास (मुक्त)	घंटे 8

पाठ्यचर्या- IV (MLC0202) : भाषाबोध और संप्रेषण- 2

पाठ्यचर्या- IV भाषाबोध और संप्रेषण- 2		संपर्क कक्षाएं/ ट्यूटोरियलप्रायोगिक/
मोड्यूल (Module)- I		15 घंटे
1	व्याकरण आधारित अभ्यास	7घंटे
2	संभाषण अभ्यास	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- II		15 घंटे
3	गद्य पाठ आधारित अभ्यास	7घंटे
4	पद्य पाठ आधारित अभ्यास	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- III		15 घंटे
5	अनुवाद मराठी से हिंदी	7घंटे
6	अनुवाद हिंदी से मराठी	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- IV		15 घंटे
7	मराठी मीडिया से परिचय	7घंटे
8	मराठी रंगमंच	घंटे 8

महात्मा गांधी अंतरराष्ट्रीय हिंदी विश्वविद्यालय, वर्धा
भारतीय एवं विदेशी भाषा प्रगत अध्ययन केंद्र
मराठी भाषा में डिप्लोमा
(सत्र 2015 - 16 से लागू)

प्रस्तावना

यह पाठ्यक्रम उन विद्यार्थियों के लिए है जिन्होंने मराठी भाषा में सर्टिफिकेट कोर्स किया है। यह पाठ्यक्रम रोजगार की संभावनाओं को समाहित कर विकसित किया गया है। इस कोर्स को पूरा करने पर विद्यार्थी अनुवादक के रूप में कार्य कर सकता है।

अर्हता - मराठी भाषा में सर्टिफिकेट

अवधि - पाठ्यक्रम की अवधि दो सेमेस्टर होगी। (एक अकादमिक सत्र)

प्रश्नपत्र - पहले सेमेस्टर में दो प्रश्नपत्र और दूसरे सेमेस्टर में दो प्रश्नपत्र।

अध्यापन-अवधि- प्रत्येक सेमेस्टर में प्रति प्रश्नपत्र क्रेडिट के लिए निर् 1 घंटे। 60धारित अवधि 30 घंटे होगी।

मूल्यांकन का पैटर्न : मूल्यांकन का आधार लिखित परीक्षा, मौखिकी और आंतरिक मूल्यांकन है।

सेमेस्टर	पाठ्यचर्या कोड	प्रश्नपत्र	क्रेडिट	संपर्क कक्षाएँ	ट्यूटोरियल/प्रायोगिक
सेमेस्टर-III	MLD0301	व्याकरण और अनुवाद	(1+3)4	45 घंटे	15 घंटे
	MLD 0302	पाठ का अध्ययन और संस्कृति-I	(1+3)4	45 घंटे	15 घंटे
	MLD 0303	मौखिकी	2		
सेमेस्टर-IV	MLD0401	व्याकरण और अनुवाद -II	(1+3)4	45 घंटे	15 घंटे
	MLD 0401	पाठ का अध्ययन और संस्कृति-II	(1+3)4	45 घंटे	15 घंटे
	MLD0401	मौखिकी	2		

सेमेस्टर-III
पाठ्यचर्या -V

MLD0301 व्याकरण और अनुवाद -I

पाठ्यचर्या -V व्याकरण और अनुवाद -I		संपर्क कक्षाएं/ ट्यूटोरियल प्रायोगिक/
मोड्यूल (Module)- I		15 घंटे
1	सर्वनाम के प्रकार और उनका प्रयोग	7घंटे
2	आधारभूत संज्ञा , विशेषण शब्दावली	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- II		15 घंटे
3	मराठी की आधारभूत क्रियाएं एवं उनके विविध कालिक रूप	7घंटे
4	सरल वाक्य काल पक्ष और वृत्ति --	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- III		15 घंटे
5	संयुक्त वाक्य विविध वृत्तियां	7घंटे
6	मिश्र वाक्य विविध वृत्तियां	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- IV		15 घंटे
7	पूर्वनिर्धारित पाठ का मराठी से हिंदी में अनुवाद	7घंटे
8	पूर्वनिर्धारित पाठ का हिंदी से मराठी में अनुवाद	घंटे 8

पाठ्यचर्या -VI MLD0302 पाठ का अध्ययन और संस्कृति-I

पाठ्यचर्या -VI: पाठ का अध्ययन और संस्कृति-I		संपर्क कक्षाएं/ ट्यूटोरियल प्रायोगिक/
मोड्यूल (Module)- I		15 घंटे
1	महाराष्ट्रीयन समाज में पारिवारिक संरचना और संबंध	7घंटे
2	मराठी रीतिरिवाज, खानपान	घंटे 8
मोड्यूल ((Module)- II		15 घंटे
3	मराठी पर्व और त्योहार	7घंटे
4	महाराष्ट्र की लोककलाएं	घंटे 8
मोड्यूल ((Module)- III		15 घंटे
5	मराठी गद्य एवं पद्य पाठ	7घंटे
6	औपचारिक , अनौपचारिक पत्र लेखन/	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- IV		15 घंटे
7	रचना अभ्यास	15घंटे

सेमेस्टर -IV पाठ्यचर्या -VII MLD 0401 व्याकरण और अनुवाद -II

पाठ्यचर्या -VII: पाठ का अध्ययन और संस्कृति-I		संपर्क कक्षाएं/ ट्यूटोरियलप्रायोगिक/
मोड्यूल (Module)- I		15 घंटे
1	संभाषण पाठ	8 घंटे
2	व्याकरण पाठ	7 घंटे
मोड्यूल (Module)- II		15 घंटे
3	वाचन एवं लेखन पाठ	15 घंटे
मोड्यूल ((Module)- III		15 घंटे
4	मराठी से हिंदी अनुवाद	15 घंटे
मोड्यूल (Module)- IV		15 घंटे
5	हिंदी से मराठी अनुवाद	15 घंटे

पाठ्यचर्या -VIII MLD0402 पाठ का अध्ययन और संस्कृति-II

पाठ्यचर्या -VIII: पाठ का अध्ययन और संस्कृति-II		संपर्क कक्षाएं/ ट्यूटोरियलप्रायोगिक/
मोड्यूल (Module)- I		15 घंटे
1	मराठी संस्कृति	8 घंटे
2	मराठी भाषा उद्गम और विकास	7 घंटे
मोड्यूल (Module)- II		15 घंटे
3	मराठी के क्षेत्रीय विभेद	8 घंटे
4	कुछ प्रसिद्ध मराठी रचनाकार	7 घंटे
मोड्यूल (Module)- III		15 घंटे
5	महाराष्ट्र का सामाजिक एवं राजनीतिक इतिहास	15 घंटे
मोड्यूल (Module)- IV		15 घंटे
6	मराठी की लोककलाएं एवं लोकविश्वास	15 घंटे

महात्मा गांधी अंतरराष्ट्रीय हिंदी विश्वविद्यालय, वर्धा
 भारतीय एवं विदेशी भाषा प्रगत अध्ययन केंद्र
 मराठी भाषा में एडवांस्ड डिप्लोमा
 (सत्र 2015 - 16 से लागू)

प्रस्तावना

यह पाठ्यक्रम उन विद्यार्थियों के लिए है जिन्होंने मराठी भाषा में डिप्लोमा कोर्स किया है। यह पाठ्यक्रम रोजगार की संभावनाओं को समाहित कर विकसित किया गया है। इस कोर्स को पूरा करने पर विद्यार्थी अनुवादक के रूप में कार्य कर सकता है।

अर्हता - मराठी भाषा में डिप्लोमा

अवधि - पाठ्यक्रम की अवधि दो सेमेस्टर होगी। (एक अकादमिक सत्र)

प्रश्नपत्र - पहले सेमेस्टर में दो प्रश्नपत्र और दूसरे सेमेस्टर में दो प्रश्नपत्र।

अध्यापन 30 क्रेडिट के लिए निर्धारित अवधि 1 घंटे। 60 नपत्र में प्रति प्रश्न सेमेस्टर प्रत्ये - अवधि - घंटे होगी। मूल्यांकन का पैटर्न - मूल्यांकन का आधार लिखित परीक्षा, मौखिकी और आंतरिक मूल्यांकन है।

सेमेस्टर	पाठ्यचर्या कोड	प्रश्नपत्र	क्रेडिट	संपर्क कक्षाएँ	ट्यूटोरियल/प्रायोगिक
सेमेस्टर-V	MLAD0501	भाषाबोध - 1	(1+3)4	45 घंटे	15 घंटे
	MLAD 0502	मराठी संस्कृति, भाषा एवं साहित्य - 1	(1+3)4	45 घंटे	15 घंटे
	MLAD0503	मौखिकी	2		
सेमेस्टर-VI	MLAD0601	भाषाबोध - 2	(1+3)4	45 घंटे	15 घंटे
	MLAD0602	मराठी संस्कृति, भाषा एवं साहित्य - 2	(1+3)4	45 घंटे	15 घंटे
	MLAD0603	मौखिकी	2		

सेमेस्टर-V

पाठ्यचर्या - IX MLAD0501 भाषाबोध 1

पाठ्यचर्या -V भाषाबोध 1		संपर्क कक्षाएं / प्रायोगिक/ट्यूटोरियल
मोड्यूल (Module)- I		15 घंटे
1	व्याकरण आधारित अभ्यास	घंटे 7
2	संभाषण अभ्यास	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- II		15 घंटे
3	गद्य पाठ आधारित अभ्यास	घंटे 7
4	पद्य पाठ आधारित अभ्यास	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- III		15 घंटे
5	अनुवाद मराठी से हिंदी	घंटे 7
6	अनुवाद हिंदी से मराठी	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- IV		15 घंटे
7	रचना अभ्यास (नियंत्रित)	घंटे 7
8	रचना अभ्यास (मुक्त)	घंटे 8

पाठ्यचर्या -X MLAD0502 मराठी संस्कृति, भाषा एवं साहित्य1-

पाठ्यचर्या -IV: मराठी संस्कृति, भाषा एवं साहित्य1-		संपर्क कक्षाएं / प्रायोगिक/ट्यूटोरियल
मोड्यूल (Module)- I		15 घंटे
1	मराठी रीतिरिवाज, खानपान	घंटे 7
2	मराठी लोकविश्वास, पर्व, त्योहार	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- II		15 घंटे
3	महाराष्ट्र की लोककलाएं	7घंटे
4	मराठी रंगमंच	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- III		15 घंटे
5	मराठी भाषा की पूर्वपीठिका	घंटे 7
6	मराठी भाषा उद्गम और विकास	घंटे 8
मोड्यूल (Module)- IV		15 घंटे
7	रचना अभ्यास	घंटे 15

सेमेस्टर -VI

पाठ्यचर्या -XI MLAD0601 भाषाबोध - 2

पाठ्यचर्या -VII: भाषाबोध 2-		संपर्क कक्षाएं / प्रायोगिक/ट्यूटोरियल
मॉड्यूल (Module)- I		15 घंटे
1	व्याकरण आधारित अभ्यास	8 घंटे
2	संभाषण अभ्यास	7 घंटे
मॉड्यूल (Module)- II		15 घंटे
3	गद्य एवं पद्य पाठ आधारित अभ्यास	15 घंटे
मॉड्यूल ((Module)- III		15 घंटे
4	अनुवाद मराठी से हिंदी एवं हिंदी से मराठी	15 घंटे
मॉड्यूल ((Module)- IV		15 घंटे
5	रचना अभ्यास (नियंत्रित एवं मुक्त)	15 घंटे

पाठ्यचर्या -XII MLAD0602 मराठी संस्कृति, भाषा एवं साहित्य 2 -

पाठ्यचर्या -VIII: मराठी संस्कृति, भाषा एवं साहित्य2-		संपर्क कक्षाएं / प्रायोगिक/ट्यूटोरियल
मॉड्यूल (Module)- I		15 घंटे
1	मराठी के क्षेत्रिय विभेद	8 घंटे
2	मराठी भाषा का विस्तार	7 घंटे
मॉड्यूल (Module)- II		15 घंटे
3	मध्ययुगीन मराठी गद्य साहित्य	8 घंटे
4	मध्ययुगीन मराठी पद्य साहित्य	7 घंटे
मॉड्यूल (Module)- III		15 घंटे
5	आधुनिक मराठी गद्य साहित्य	15 घंटे
मॉड्यूल (Module)- IV		15 घंटे
6	आधुनिक मराठी पद्य साहित्य	15 घंटे